

บทที่ 2

นวนิยายรักร่วมเพศ : ปัญหาและคุณค่าของมนุษย์

ด้วยเหตุผลที่นวนิยายกำเนิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการรับสารของยุคปัจจุบัน ที่โลกและสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น และกระทบต่อชีวิตของบุคคลให้ต้องเผชิญข้อขัดแย้งที่ยุ่ยากมากขึ้น พร้อมๆ กับบุคคลมีบทบาทหน้าที่หลายด้าน นวนิยายจึง “แสดงทุกด้านทุกมุมแห่งชีวิตสมัยใหม่” (วิทย์ ศิวะศรียานนท์, 2544 : 127) กล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า นวนิยายมีขึ้นเมื่อความรู้ความเข้าใจชีวิตบนพื้นฐานของความจริงเชิงประจักษ์เป็นสิ่งจำเป็นมากขึ้น ทั้งนี้ไม่ใช่แต่ความจริงภายนอกในระดับข้อเท็จจริงเท่านั้น เมื่อนวนิยายเป็นบันทึงคติประเภทใหม่ มีจุดเด่นที่เนื้อหาทางอารมณ์และความคิด ที่กระตุ้นให้เกิดความเข้าใจเหตุผลของพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ในสถานการณ์ต่าง ๆ นักเขียนนวนิยายก็ยังคงเผยแพร่ธรรมชาติในตัวตนของมนุษย์ เพื่อเชื่อมโยงกับความเข้าใจปัญหาและการดำรงอยู่ในสังคม การแสดงตัวตนภายในและพฤติกรรมของบุคคลควบคู่กับปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกับสังคม กำหนดให้ผู้แต่งอาศัยข้อเท็จจริงในความเคลื่อนไหวทางสังคม เป็นวัตถุดิบประกอบการแสดงปัญหาของปัจเจกบุคคล ดังที่สีฟ้าเห็นว่า “ความเปลี่ยนแปลงในชีวิตคนนั้นเกี่ยวพันกับสังคม” (“นาฬิกาอักษรสีฟ้า”, 2527 : 21) ในการตีความและแฝงการวิจารณ์ชีวิตในบริบททางสังคม ปัญหาการร่วมเพศก็เป็นประเด็นหนึ่ง ที่นักเขียนจำนวนหนึ่งให้ความสนใจแสดงไว้ในนวนิยายฉายภาพชีวิต อันเป็นประเภทของนวนิยายที่ไม่หลีกเลี่ยงความจริง โดยเฉพาะเป็นที่พึงเล็งกันว่าพฤติกรรมของคนเพศที่สามมีความขัดแย้งกับระบบคุณค่าที่เป็นกระแสหลักของสังคม

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะได้ศึกษานวนิยายรักร่วมเพศ ที่พิมพ์รวมเล่มในช่วง พ.ศ.2519-พ.ศ.2547 โดยวิเคราะห์ผลงานของนักเขียนชาย ซึ่งเป็นคนรักร่วมเพศจำนวน 2 เรื่องคือทางสายที่สาม (พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2525) ของกীরดี ชนากับเส้นทางที่ว่างเปล่า (พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2543) ของภาตา และผลงานของนักเขียนหญิงจำนวน 5 เรื่องคือประตูที่ปิดตาย (พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2519) ของกฤษณา อโศกสิน เงาพระจันทร์ (พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2524) ของโสภาค สุวรรณ ใบไม้ที่ปลิดปลิว (พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2531) ของทมยันตี รูปทอง

(พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2532) ของกฤษณา อโศกสิน และนางเอก (พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2547) ของอัญชัน การคัดเลือกบทประพันธ์เพื่อศึกษาในงานวิจัยนี้ พยายามให้มีการกระจายในสามช่วงทศวรรษอย่างใกล้เคียงกัน สังเกตได้ว่าเมื่อพิจารณาที่ผู้แต่ง นักเขียนหญิงยกเว้นอัญชัน เป็นผู้ที่มิชื่อเสียงด้วยผลงานในแนวเรื่องชีวิตครอบครัวมาก่อน ส่วนนักเขียนชายคือกิริติ ชนา มีชื่อด้วยผลงานเรื่องนี้ และภาดา เป็นนักเขียนใหม่ ซึ่งมีผลงานส่วนใหญ่เป็นเรื่องสั้นที่แสดงชีวิตของชายรักร่วมเพศ อยู่จำนวนหนึ่ง

ทั้งนี้ การศึกษานวนิยายรักร่วมเพศมี 5 ประเด็นคือ ในด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 1) ความมุ่งหมายของนักประพันธ์นวนิยายรักร่วมเพศในรอบสามทศวรรษ 2) ปัจจัยของพฤติกรรมรักร่วมเพศในทัศนะของผู้แต่ง 3) ปัญหาในชีวิตของคนรักร่วมเพศ 4) คุณค่าของความเป็นมนุษย์ ส่วนในด้านรูปแบบจะพิจารณาทัศนะของผู้แต่งกับมุมมองที่เผยตัวตนอันซับซ้อนของตัวละคร

เนื้อหา

1. ความมุ่งหมายของนักประพันธ์นวนิยายรักร่วมเพศในรอบสามทศวรรษ

ความขัดแย้งเนื่องจากพฤติกรรมรักร่วมเพศในแก่นเรื่อง ปรากฏครั้งแรกในนวนิยายของกฤษณา อโศกสิน คือเรื่อง **ประตูที่ปิดตาย** (2519) (อริน พินิจวารักษ์, 2527 : 65) นวนิยายรักร่วมเพศยุคแรกซึ่งอยู่ในช่วงต้นทศวรรษ 2520 มี 2 เรื่อง คือ **เงาพระจันทร์** (2524) ของโสภาค สุวรรณ และ **ทางสายที่สาม** (2525) ของกิริติ ชนา บทบาทของตัวละครรักร่วมเพศ บ่งบอกการพัฒนาด้านเนื้อหาของนวนิยายตั้งแต่ พ.ศ. 2516 ดังที่ตรีศิลป์ บุญขจร (2525 : 54) ตั้งข้อสังเกตว่า “เป็นการปฏิวัติการสร้างตัวละครครั้งยิ่งใหญ่” โดยให้เหตุผลดังนี้

แต่เดิมตัวละครในนวนิยายประกอบด้วยชายจริงหญิงแท้ ดังนั้นการปรากฏตัวละครที่มีลักษณะเป็นคนรักร่วมเพศ นอกจากจะสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างชัดเจน ยังทำให้นวนิยายเรื่องนั้นแสดงภาพได้ใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากขึ้น

พฤติกรรมทางเพศของคนที่เรียกกันว่าเพศที่สาม ปรากฏให้เห็นมากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ถึงแม้ยังไม่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง การพัฒนาประเทศแบบตะวันตกตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของคนเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานครเปลี่ยนแปลงไป มีอาชีพบางอาชีพเอื้อให้คนรักร่วมเพศทำงานจนประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียง เช่น อาชีพเสริมสวยและตัดเย็บเสื้อผ้า ในขณะที่วงการ“แฟชั่น” ก็มีความนิยมแต่งกายแบบ“ยูนิเซ็กซ์” ซึ่งหญิงชายแต่งกายได้คล้ายๆ กันมากขึ้น (อาคม สรสุชาติ, 2525 : 168) การขยายตัวทางการศึกษา ก็เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศได้แสดงตัวตนว่ามีความสามารถ ไม่ใช่มีความแปลกในเพศสภาพเท่านั้น ดังนักวิชาการผู้หนึ่งกล่าวว่า “I am what I am, and you have to accept me [as] what I am.” (เสรี วงศ์มณฑา, 2525 : 178) นอกจากนี้ วงการสื่อสารมวลชนก็เปิดโอกาสให้บุคคลที่ถูกเรียกว่ามีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศเปิดเผยตนเอง เพราะพฤติกรรมเช่นนี้สามารถเป็น“ข่าวดึงดูดใจ”ได้ (ชุมศักดิ์ พุฒิปาพงษ์, 2530 : 15) ถึงกระนั้นก็ตาม สังคมน่าจะยังไม่มี ความเข้าใจ เหตุผลของพฤติกรรมคนกลุ่มนี้มากนัก ดังเห็นได้ในปัจจุบันว่าบุคคลที่มีชื่อเสียงส่วนใหญ่ยังไม่เปิดเผยพฤติกรรมดังกล่าว เช่น นักร้อง นักแสดง เมื่อมีข้อสงสัย ก็จะมีข่าวในทำนองซุบซิบและมีการปฏิเสธ ส่วนผู้ที่เปิดเผยตัวซึ่งเป็นนักแสดง มักได้รับบทตลก หรือบทที่ไม่ได้แสดงคุณค่าที่ลึกซึ้งเช่นบุคคลที่มีบุคลิกภาพตรงตามเพศ

นอกจากนี้ สุขทุกข์ของบุคคลซึ่งมีพฤติกรรมเช่นนี้ยังดูลึกลับ และไม่ใช่สิ่งที่จะเปิดเผยในข่าวสารทั่วไปได้มากนัก จึงเห็นได้ว่า มีความพยายามใช้เรื่องแต่งประเภทนวนิยาย เป็นช่องทางของการสื่อสารถึงตัวตนในระดับลึกของคนเหล่านี้ โดยตัวละครเอกมีปัญหาาร่วมกันคือ ต้องเผชิญการต่อต้านพฤติกรรมทางเพศที่ต่างจากบรรทัดฐานของสังคม แม้เขาต้องขมขื่นใจที่ถูกตีฉันทินินทา แต่ก็ไม่อาจยุติพฤติกรรมเช่นนี้ได้ นพิตัวละครเอกในประตูที่ปิดตาย ต้องปิดบังและหลอกลวงคนใกล้ชิดและสังคมด้วยการแต่งงาน ในขณะที่พาดิในเงาพระจันทร์ ซึ่งเป็นเลสเบียนก็ถูกสังคมรังเกียจ เมื่อกระทำการยื้อแย่งหญิงที่รัก ทั้งๆ ที่ตัวละครก็ไม่ได้ประสงค์จะทำตนให้ผิดแปลก แต่ไม่อาจเปลี่ยนตัวตนภายในของตัวเองได้ โสภาค สุวรรณ (2524 : คำนำ) จึงโน้มน้าวให้สังคมมอง“ความรักและการแสดงออกทางเพศที่ผิดธรรมชาติ” ด้วยสายตาใหม่เพื่อเยียวยาบาดแผลมากกว่าประณาม ดังกล่าวว่า

ถึงเวลาที่สังคมต้องศึกษาและทำความเข้าใจ อีกทั้งเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือ ประคับประคองผู้โชคร้ายเหล่านี้...ในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ให้เขามีชีวิตอยู่ด้วยดี ปราศจากความรู้สึกที่ว่าตัวเองกำลังประกอบความชั่วร้าย เลวทราม เสื่อมเสียหรือจมดิ่งอยู่ในความทุกข์ทางใจแสนสาหัส...

เมื่อผ่านมาร่วม 2 ทศวรรษ การสร้าง“ความเข้าใจ”ปัญหาและความซับซ้อนในจิตใจคนรักร่วมเพศยังเป็นความตั้งใจของภاتا ผู้เขียนเส้นทางที่ว่างเปล่า ซึ่งแถลงว่า หวังให้งานของตน “เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนทั่วไปกับเกย์ให้เข้าใจดียิ่งขึ้น” (2543 : ทักทาย) ในทำนองเดียวกับที่กิริตี ชนา แถลงไว้ใน “คำลงท้ายจากผู้เขียนในการพิมพ์ครั้งแรก” ในปี พ.ศ. 2525ว่า เขียนทางสายที่สามเพื่อ “มีส่วนช่วยถ่ายทอดความรู้สึกของบุคคล ผู้ถูกรังแกและสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดปมด้อยในชีวิตของเขา และสังคมเห็นว่าไร้คุณค่า” ผู้แต่งยังเชื่อว่า ผู้ที่ถูกเรียกว่า“บุคคลผู้ประพฤติแปลกเพศ” สามารถ“สร้างคุณงามความดี”ได้เยี่ยงผู้คนทั่วไป ดังเห็นได้จากเนื้อเรื่องที่แก้วตัวละครเอกที่ผ่าตัดแปลงเพศ ตัดสินใจ“เลือก ‘เส้นทางอุดมคติ’...เพื่อพิสูจน์ ‘คุณค่าความเป็นมนุษย์’ของตนอย่างทัดเทียมและสง่าผ่าเผย” (กิริตี ชนา, 2545 : “คำลงท้ายจากผู้เขียนในการพิมพ์ครั้งแรก”) ด้วยการอุทิศตนให้ความรู้แก่เด็กด้อยโอกาสในชนบท การกระทำของแก้วเป็นสิ่งพิสูจน์ว่าเธอมี“ความรัก ซึ่งมนุษย์จะมีต่อเพื่อนร่วมโลก ต่อมนุษยชาติซึ่งถูกทอดทิ้ง” ในทัศนะของตัวละครเอก การเลือกทำความดีเพื่อผู้อื่นด้วยงานอย่างมุ่งมั่น ไม่ต่างจากผู้มีอุดมการณ์อื่น ๆ ในสังคม เป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตของตน“สมบูรณ์” และดำเนินไปสู่ปลายทางคือ “ความสุขอันแท้จริงของการเกิดเป็นมนุษย์” (กิริตี ชนา, 2545 : 868-869)

ในนวนิยายรักร่วมเพศในทศวรรษ 2540 คือเส้นทางที่ว่างเปล่าของภاتا และนางเอกของอัญชัน ผู้แต่งยังคงเน้นปัญหาความขัดแย้งของบุคคลรักร่วมเพศกับสังคม แต่มีข้อชวนคิดว่าการเลือกวิถีปิดบัง ทั้ง ๆ ที่ไม่อาจฝืนธรรมชาติของตน น่าจะไม่ถูกต้อง (ภاتا, 2543 : ทักทาย) ส่วนอัญชัน (2547 : คำนำผู้เขียน) ก็ตั้งคำถามให้ตรวจสอบความเป็นธรรมของบรรทัดฐานทางสังคม ที่บุคคลรักร่วมเพศในฐานะ“ผู้ละเมิดกฎธรรมชาติ” ถูกประณามว่าเลวร้ายเสียยิ่งกว่า“ผู้ละเมิดกฎศีลธรรม”

อัญชันสังเกตว่าบุคคลที่มีธรรมชาติทางเพศเบี่ยงเบนไปจากคนส่วนใหญ่ มักอยู่ใน“เงามืด”ที่สังคมมองไม่เห็นหรือเห็นว่าไร้ตัวตน คนเหล่านี้“นับวันจะยิ่งต้องการยื่นขึ้นร้องขอ ‘ความเป็นธรรม’ จากสังคม ซึ่งมีเราทุกๆ คนช่วยกันเป็นผู้กำหนดทิศทาง” (192) ความเห็นดังกล่าวชวนให้พิจารณาว่าบรรทัดฐานทางคุณค่าที่ตายตัว ที่สังคมสร้างขึ้นนั้น ขณะนี้ได้กลายเป็นปัญหากระทบต่อคุณค่าในฐานะมนุษย์ของคนกลุ่มนี้ที่น่าเห็นใจ

2. ปัจจัยของพฤติกรรมรักร่วมเพศในทัศนะของผู้แต่ง

เพื่อจะสร้างความเข้าใจต่อคนกลุ่มนี้ ผู้แต่งส่วนใหญ่พยายามจะแสดงว่าพฤติกรรมซึ่งผิดแผกจากคนทั่วไปมีที่มาอย่างไร ในการค้นหาว่ามีแรงผลักดันอย่างไรให้เกิดการฝ่าฝืนหรือเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานทางสังคม หากผู้แต่งไม่ใช่ผู้มีประสบการณ์ตรง ความเข้าใจธรรมชาติของบุคคลรักร่วมเพศที่ผู้แต่งแจกแจงออกมา นั้น ย่อมต้องสั่งสมมาจากประสบการณ์รอง โดยเฉพาะการสังเกตเรียนรู้ชีวิตของผู้อื่น ดังที่ โสภาค สุวรรณ (2523 : 47 อ้างถึงในสกุรัตน์ แซ่ด่าน, 2528 : 13) ให้สัมภาษณ์ว่าเขียนเงาพระจันทร์จากประสบการณ์การใช้ดนตรีบำบัดทางจิตให้แก่กลุ่มเลสเบียน โดย“ต้องศึกษาชีวิตผู้ป่วย¹ อย่างจริงจังตั้งแต่เกิด การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ การเจริญเติบโตและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกลไกทำงานทางจิต ทั้งนี้เพื่อให้โครงเรื่องสัมพันธ์กับหลักวิชาอย่างแท้จริง” หลักวิชาในที่นี้ก็คือ จิตวิทยาที่ให้ความเข้าใจต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของเลสเบียน การใช้จิตวิทยาเป็นพื้นฐานในการสร้างตัวละคร บ่งบอกความพยายามแสดงปัญหาที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงให้มากที่สุด ในขณะที่ผู้สร้างงานวรรณศิลป์ ย่อมต้องสนใจชีวิตและพฤติกรรมของมนุษย์อยู่แล้ว หลักวิชาในศาสตร์ต่าง ๆ ก็มีบทบาทสร้างความมั่นใจมากขึ้น ในส่วนของผู้อ่าน การศึกษาตัวละครในแง่จิตวิทยาก็มีประโยชน์ในแง่ที่“สร้างเสริมความสมจริงให้แก่

¹ ในปี พ.ศ. 2513 องค์การอนามัยโลกเห็นว่าความเบี่ยงเบนทางเพศเป็นพฤติกรรมผิดปกติ (abnormal behavior) ซึ่งนับเป็นหนึ่งในโรคของกลุ่ม ICD 9 (International Classification of Diseases, Ninth Revision) (สกุรัตน์ แซ่ด่าน, 2528 : 12) แต่ในปี พ.ศ. 2517 สมาคมจิตแพทย์อเมริกันมีมติว่าพฤติกรรมรักร่วมเพศไม่ถือเป็นโรคจิตอีกต่อไป และบัญญัติให้เรียกว่า sexual orientation disturbances หรือเรียกว่าความผันแปร ทางเพศ (อริน พินิจวราภักษ์, 2527 : 24)

โลกของวรรณคดี ที่ทำให้เราเห็นคุณค่าของวรรณคดีว่าเป็นเครื่องสะท้อนชีวิตจริง” แต่หากใช้บทประพันธ์เป็นเพียงข้อมูลเพื่อ“แจกแจงพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครเข้าตามช่องต่าง ๆ ที่นักจิตวิทยากำหนดไว้”เท่านั้น ก็“มิได้เป็นเครื่องช่วยในการวินิจฉัยคุณค่าแต่ประการใด” (เจตนา นาควัชระ, 2520 : 10)

ในงานวิจัยของนิตยา เข้มเพชร เรื่อง“วิเคราะห์สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมรกร่วมเพศชายของตัวละครเอกในนวนิยายไทย ตามหลักการทางจิตวิทยา” ผลการศึกษาพบว่า (2535 : บทคัดย่อ) นวนิยาย 5 เรื่องคือ **ลูกรัก ประตูที่ปิดตาย พิมพิลาป ไบไม้ที่ปลิดปลิว และรูปทอง** “เสนอรายละเอียดความเป็นมาของตัวละคร อันแสดงถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมรกร่วมเพศได้อย่างสมเหตุสมผล สอดคล้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ และทฤษฎีจิตวิทยาสังคมของ อีริคสัน” นิตยา เห็นว่านวนิยายดังกล่าว“เน้นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมรกร่วมเพศของตัวละคร เช่นเดียวกันว่ามีผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญคือ พื้นฐานทางครอบครัว และปัจจัยส่งเสริมรองลงไปตามลำดับคือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของสังคมแวดล้อมภายนอก” ส่วนเรื่องหัวใจที่ต้องไขลาน “มิได้กล่าวถึงเรื่องราวความเป็นมาที่แสดงถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมรกร่วมเพศ จึงไม่อาจวิเคราะห์ด้านความสมจริงหรือความสมเหตุสมผลในเชิงจิตวิทยาได้” เมื่อผู้วิจัย(นิตยา) ปักใจว่าภารกิจของวรรณกรรมคือการนำเสนอข้อเท็จจริงตามหลักวิชาการ จึงสนใจแต่การแสดงสาเหตุของพฤติกรรมถึงแม้ว่าน่าจะมีแง่มุมอื่นที่น่าพิจารณามากกว่าการเทียบนวนิยายกับข้อเท็จจริงทางวิชาการ ดังกล่าวได้ว่า“คุณค่าของวรรณกรรมเป็นคนละเรื่องกับความลึกซึ้ง และความแม่นยำของสังคมศาสตร์” (เจตนา นาควัชระ, 2530 : 31) นอกจากนี้ นิตยายังไม่ได้ศึกษาว่าผู้แต่งมีทัศนะอย่างไร ที่บุคคลรกร่วมเพศต้องเผชิญและจัดการกับปัญหา อันบ่งชี้ความอ่อนแอหรือความเข้มแข็งภายในจิตใจ ซึ่งเกี่ยวพันกับความดีความชั่วในสายตาของผู้อื่น

ในนวนิยายทั้ง 7 เรื่องที่อยู่ในขอบเขตการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมรกร่วมเพศ อันส่งผลต่อเพศสภาพของตัวละครเอก นั่นคือ 1) การ“เกิดมาเป็น”รกร่วมเพศตามธรรมชาติ 2) บทบาทของพ่อแม่และการเลี้ยงดูในครอบครัว 3) เศรษฐกิจที่กระทบต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตของครอบครัว

เป็นที่น่าสังเกตอย่างยิ่งว่า นักเขียนชายมีทัศนะต่างกับนักเขียนหญิงส่วนใหญ่ ทั้งกิริตี ชนาและภาตาสันับสนุนแนวคิดของการ“เกิดมาเป็น”รักร่วมเพศ ดังที่กิริตี ชนา (2545 : 36) ให้ตัวละครเอกกล่าวอย่างชัดเจนว่าการเป็นกะเทย¹ ของตน ถึงแม้“ผิดธรรมชาติ” ก็ขอโอกาสได้พิสูจน์ว่าที่“เกิดมาเป็นเช่นนี้” ไม่ใช่ความผิดของใคร นอกจากตนเอง ส่วนภาตา (2543 : 25) ก็กล่าวผ่านสายตาของตัวละครที่เป็นเกย์² ว่า คนที่รักเพศเดียวกัน “เกิดมาเพื่อที่จะเป็น...โดยไม่ต้องมีสาเหตุ” ความเห็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดทางจิตวิทยาของคินซีย์ว่าบุคคลรักร่วมเพศนั้น “เกิดมาเป็น (born to be) โดยธรรมชาติ”³ บนพื้นฐานของความคิดข้างต้น กิริตี ชนา ผู้มีประสบการณ์ตรงในการแปลงเพศ ผูกเรื่องให้เห็นว่าการเป็นกะเทยของแก้วไม่เกี่ยวข้องกับความชะงักงันของพัฒนาการในบทบาททางเพศ และไม่มีปมขัดแย้งเพราะขาดความรักจากพ่อแม่ (กิริตี ชนา, 2545 : 291) ส่วนภาตาซึ่งเป็นเกย์⁴ ยืนยันว่าการเป็นรักร่วมเพศ “ไม่จำเป็นต้องให้สิ่งแวดล้อมชักนำ” (ภาตา, 2543 : 25) จึงไม่ได้สื่อสารว่าการขาดพ่อตั้งแต่เด็กของทศวรรษเป็นปัจจัยสำคัญของการเป็นเกย์

ในนักเขียนหญิงสี่คนในงานวิจัยบทนี้ อัญชันเป็นคนเดียวที่เห็นว่าพฤติกรรมทางเพศเป็นสิ่งที่มาแต่กำเนิด (อัญชัน, 2547 : 173) แต่ก็ยังเห็นว่าการพัฒนาการระหว่างการเดินทางโตก็มีความสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อตัวละครมีความสัมพันธ์อันเลวร้ายกับพ่อที่ดุดันและลงโทษอย่างรุนแรง สอดคล้องกับปัจจัยของการเป็นเลสเบียน⁵ ตามแนวคิดจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ที่ว่า “ความรู้สึก‘เกลียด’และ‘กลัว’ที่เด็กมีต่อพ่อ” เป็นเพราะการใช้“อำนาจบีบบังคับ” อันผลักดันให้เด็กแสวงหาความรัก

¹ กะเทยเป็นคำเรียกผู้ชายที่มีความสุขทางเพศกับผู้ชายด้วยกัน แต่บุคคลกลุ่มนี้มีความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมเป็นผู้หญิง ในทางการแพทย์เรียกว่า transsexual (กิริตี ชนา, 2525 : 208)

² เกย์ (gay) เป็นคำเรียกผู้ชายที่มีความสุขทางเพศกับผู้ชายด้วยกัน ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของบุคคลกลุ่มนี้ยังคงเป็นผู้ชาย ในทางการแพทย์เรียกว่า male homosexual (อริน พินิจวรารักษ์, 2527 : 8)

³ โปรดดูเพิ่มเติมในวิทยา นาควัชระ (2529 : 186-190)

⁴ วิเคราะห์จากการที่งานเขียนทุกเล่มของภาตาเป็นงานที่แสดงชีวิตของคนรักร่วมเพศ สอดคล้องกับทัศนะของเขาที่ว่า “ชีวิตของเกย์ต้องมองผ่านสายตาของเกย์ ถึงจะเห็นและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดเล็กๆ ของเกย์ด้วยกัน” (เก็บความจากวรรณธ์ ศรียาภย์, 2550)

⁵ เลสเบียน (lesbian) เป็นคำเรียกผู้หญิงที่มีความสุขทางเพศกับผู้หญิงด้วยกัน ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของบุคคลกลุ่มนี้ยังคงเป็นผู้หญิง ในทางการแพทย์เรียกว่า female homosexual (อริน พินิจวรารักษ์, 2527 : 8)

จากเพศหญิงหรือแม่ ซึ่งเป็น“เป้าหมายแห่งความรัก (love object)”มาชดเชย¹ (ยศ สันตสมบัติ, 2532 : 42)

ในกรณีที่ผู้แต่งเน้นบทบาทของแม่ว่า เป็นปัจจัยให้ตัวละครมีพฤติกรรม รักร่วมเพศจะเห็นได้ว่าแม่และลูกสาว เช่น ในเงาพระจันทร์² แม่รักแต่ลูกชาย ข้าแม่ ยิ่งคล้ายแข่งขันกับลูกสาวตัวเองด้วย (โสภาค สุวรรณ, 2537 : 341-342) พาณิจึงขาดความรักและขาดต้นแบบทางเพศ สอดคล้องกับหลักจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูกมีอิทธิพลมากที่สุดต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อธิบายได้ว่า “ความผูกพันระหว่างแม่และเด็กในขณะที่ยังดุนม เป็นความอบอุ่นและความรักอันดุจดั่งเมล็ดซึ่ง ก่อให้เกิดความรู้สึกหวงแหนและผูกพันที่ติดตรึงเด็กไปจนเติบโตใหญ่” (ยศ สันตสมบัติ, 2532 : 116, 41,43) ด้วยเหตุนี้หากเด็กผู้หญิงขาดความใกล้ชิดกับแม่ ก็จะชดเชยด้วยการเป็นรักร่วมเพศหญิง ดังที่ทั้งกัญญาในนางเอก¹ และพาณิในเงาพระจันทร์ ต่างก็ให้ความสำคัญและหวงแหนนมของหญิงที่รัก ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความรักความอบอุ่นจากแม่ที่ตนโยยหา

นอกจากนี้ โสภาค สุวรรณ ยังเห็นว่าปัจจัยอื่น ๆ อีกที่ส่งผลให้ตัวละครเป็นรักร่วมเพศหญิง นั่นคือความเกลียดชังพ่อและบรรดาพี่ชายทั้งสามคนที่ประพฤติดำเนินทางเพศและไม่มีความรับผิดชอบ ลักษณะนิสัยและบทบาททางเพศที่เลวร้ายของผู้ชายที่แวดล้อมรอบตัวตั้งแต่เด็กจนโต หล่อหลอมให้พาณิเกลียดผู้ชาย และในขณะเดียวกันก็มีบุคลิกภาพและแสดงบทบาททางเพศเป็นผู้ชายในแบบอุดมคติ เพื่อตอบโต้ความเป็นชายอันเลวร้ายในประสบการณ์ของตน พาณิจึงเป็นทอม⁴ หรือ

¹ Gallop (1982) กล่าวว่า “เลสเบียนหรือรักร่วมเพศระหว่างผู้หญิงด้วยกัน คือ วิธีการที่นำผู้หญิงไปสู่ความใกล้ชิดระหว่างแม่กับลูก(สาว)” (อ้างถึงในยศ สันตสมบัติ, 2532 : 130)

² ในงานวิจัยนี้ใช้ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2537

¹ ในงานวิจัยนี้ใช้ฉบับพิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2547

² Jackson (1997) กล่าวว่า “สังคมไทยรู้จักคำว่า‘ทอม’เป็นครั้งแรกในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจขนานใหญ่ในสังคมไทย โดยคำว่า‘ทอม’นั้นเป็นคำทับศัพท์ในภาษาอังกฤษที่ย่อมาจากคำว่า tomboy โดยถูกนำมาใช้ในความหมายที่แตกต่างไปจาก ความหมายเดิมในภาษาอังกฤษ (ซึ่งหมายถึงเด็กผู้หญิงที่แก่นแก้วคล้ายผู้ชาย)” (อ้างถึงในสุไลพร ชลวิไล, 2545 : 112) บุคคลกลุ่มนี้“ไม่ปรารถนาจะเป็นหญิง แต่ชอบผู้หญิง” ในทางการแพทย์เรียกว่า transgender, transexual (สุไลพร ชลวิไล, 2545 : 96)

ชายในร่างหญิง คือ ตัดผมสั้น ไม่แต่งหน้า สวมเสื้อเชิ้ตนุ่งกางเกงขายาว และสูบบุหรี่ (โสภาค สุวรรณ, 2537 : 326) สอดคล้องกับคำอธิบายอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของ หญิงรักหญิง ที่เรียกว่าทอมในสังคมไทยว่า

...เกิดจากการผสมกลมกลืนระหว่างการรับและปฏิเสธลักษณะของความเป็นชายและความเป็นหญิงไทยที่เป็นไปตามบรรทัดฐานตามที่สังคมกำหนด...รวมทั้งวิถีคิดในเรื่องของการมีเสรีภาพทางเพศและเสรีภาพในการแสดงออกทางสังคม การเป็นผู้รับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัว...การรับเอาลักษณะความเป็นหญิงในเรื่องการเอาใจใส่ หรือการให้ความสำคัญกับความรู้สึก ความต้องการของผู้อื่น แต่ปฏิเสธมุมมองทัศนคติในเรื่องเพศแบบผู้หญิงมีต่อผู้ชาย และปฏิเสธที่จะ“เป็นผู้หญิง” ตามแบบที่สังคมกำหนด (Megan Sinnott, 1999 : 97-119 อ้างถึงในสุไลพร ชลวิไล, 2545 : 114)

โสภาค สุวรรณยังเพิ่มปัจจัยอีกอย่างหนึ่งคือ ความเหงาของเด็กในครอบครัวของชนชั้นกลาง เมื่อพ่อแม่ทุ่มเทเวลากับธุรกิจในช่วงการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สภาวะดังกล่าวนี้ยังเป็นปัจจัยเสริมของพฤติกรรมรักร่วมเพศชายในประตู่ที่ปิดตาย¹ และรูปทอง² ของกฤษณา อโศกสิน และใบไม้ที่ปลิดปลิว³ ของทมยันตี

งานของกฤษณา อโศกสินและทมยันตี แสดงให้เห็นปัจจัยหลายประการ อันส่งผลต่อการเป็นชายรักร่วมเพศ ประการแรกคือความห่างเหินของพ่อกับลูกชาย อันเนื่องด้วยธุรกิจการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตแบบเมืองในช่วงต้นทศวรรษ 2520 และ 2530 ประการต่อมาคือลักษณะนิสัยและบทบาทของพ่อ ดังในประตู่ที่ปิดตายและใบไม้ที่ปลิดปลิวพ่อของนพีและนิรา ต่างก็เป็นบุรุษเจ้าสำราญ เจ้าชู้และละเลยลูกชายและครอบครัว ส่วนที่ชะง่อนรูปทอง พ่อแม่ก็หย่าร้างกันตั้งแต่เขายังเด็กและต่อมาพ่อก็เสียชีวิต เมื่อลูกชายขาดความใกล้ชิดกับพ่อและขาดต้นแบบของความเป็นชายจึง

¹ ในงานวิจัยนี้ใช้ฉบับพิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2519

² ในงานวิจัยนี้ใช้ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2546

³ ในงานวิจัยนี้ใช้ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2537

กลายเป็นคนเบี่ยงเบนทางเพศ ตรงกับคำอธิบายของจิตแพทย์ว่า“ถ้าพ่อประพฤติตนไม่ดี หรือไม่มีบทบาทเด่นในครอบครัว เด็กจะไม่ยอมเลียนแบบบทบาททางเพศของพ่อ ซึ่งเป็นตัวแทนเพศของเขา” (วิทยา นาควัชระ, 2529 : 186) นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดู ลูกชายให้เป็นผู้หญิง หรือไม่ให้ออกาสเรียนรู้บทบาททางเพศจากพ่อในช่วงพัฒนาการ ทางเพศก็เป็นสาเหตุสำคัญ (ประนอม สโรชมาน, 2524 : 171) การที่แม่“พยายาม กั้นนพี ไม่อยากให้เขาเอาอย่างพ่อ” และพ่อก็กลัวว่านพีจะคลุกคลีอยู่แต่กับแม่ และน้องสาว จึงส่งไปเรียนที่โรงเรียนประจำชายล้วน กลับทำให้นพีขาดต้นแบบ ถึงแม้ ตัวละครกล่าวว่าแรงจูงใจให้เป็นชายรักร่วมเพศไม่ใช่ความว่าเหว แต่เป็นความภูมิใจที่มี คนมารุมสนใจ (กฤษณา อโศกสิน, 2519 : 211, 199) แม่ของนิรา ซึ่งขมขื่นและรู้สึก อ้ำว้างที่ถูกสามีทอดทิ้ง ก็แสดงความเกลียดผู้ชาย และเลี้ยงลูกชายตามความปรารถนา ที่“อยากได้ลูกสาวสักคนเอาไว้เป็นเพื่อน” (ทมยันตี, 2537 : 320) ส่วนแม่ของทีชะก็ ฝึกฝนลูกชายให้เรียนรู้งานของผู้หญิง และชื่นชมยินดีที่เขา“สามารถถ่ายทอดระเบียบนั้น ไปได้ทั้งหมด” (กฤษณา อโศกสิน, 2546 : 187) ทีชะจึงได้รับแรงจูงใจมาตั้งแต่เด็กว่า ความสำเร็จในงานเหล่านี้มีความหมายสำคัญในชีวิตของตน

น่าสนใจว่า ในส่วนลึกของจิตใจแล้ว ตัวละครเอกทั้งสามเรื่องนี้ต่างก็ โหยหาความรักจากชายผู้เป็นพ่อ โดยแสดงออกในแบบรักร่วมเพศชาย ดังนิราและ ทีชะที่หลงรักและมุ่งมั่นที่จะสมหวังในรักที่จะได้รับจากชายที่สูงวัยกว่า เพื่อชดเชย การขาดความรักจากพ่อ ส่วนนพีกลับอาศัยการตอบสนองทางเพศแบบเกย์ เพื่อทดแทน ความใกล้ชิดกับพ่อที่ขาดหายไป พฤติกรรมของตัวละครเอกดังกล่าวนี้ อธิบายได้ด้วย หลักการทางจิตวิทยาว่าบุคคลเหล่านี้“มักรอคอยและไขว่คว้าหาความรักจากชายอื่นเพื่อ ทดแทนความขาด และเพื่อขจัดความคับข้องใจในความปรารถนาที่ซ่อนเร้นอยู่” (ฟรอยด์, 2529 : 111)

น่าสังเกตว่า นักเขียนหญิงส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยทาง จิตวิทยา อันเกี่ยวพันกับการเลี้ยงดูในครอบครัว แม้แสดงปัจจัยเสริมของปัญหาคือ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ที่กระทบต่อครอบครัวและพฤติกรรมของพ่อแม่ที่ละเลยลูก อยู่บ้าง โดยเฉพาะครอบครัวคนชั้นกลางที่เน้นความสำเร็จทางธุรกิจ แต่ไม่เด่นชัดนัก การเน้นที่มาของการเป็นรักร่วมเพศในงานเหล่านี้ มีนัยสำคัญเชื่อมโยงกับความ มุ่งหมายที่จะให้ความเข้าใจต่อผู้ที่ถูกรังเกียจว่าเบี่ยงเบน โดยแฝงข้อชี้แนะต่อการป้องกัน ปัญหานั้นเริ่มขึ้นในสถาบันครอบครัว ส่วนนักเขียนเกย์และกะเทยที่ไม่ให้ความสำคัญต่อ

ที่มาของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว หรือสิ่งแวดล้อม ก็เน้นการเผชิญปัญหาของตัวละครซึ่งแปรตามลักษณะนิสัยและปฏิกิริยาของสังคม โดยไม่แสดงว่าพฤติกรรมรักร่วมเพศเป็นพยาธิสภาพที่จะต้องเยียวยาแต่อย่างใด

3. ปัญหาในชีวิตของคนรักร่วมเพศ

ปัญหาร่วมกันของตัวละครเอก ซึ่งเป็นบุคคลรักร่วมเพศที่กล่าวไว้ข้างต้น คือความขัดแย้งกับบรรทัดฐานทางสังคม น่าสนใจว่าผู้แต่งทั้ง 6 คนให้ความสนใจต่อที่มาของปัญหาและผลของการแก้ปัญหาของตัวละครที่กระทบต่อชีวิตของตนและผู้อื่นแตกต่างกันอยู่บ้าง ดังจะอภิปรายต่อไป

3.1 การโยยหาความรักในวัยเด็ก : ที่มาของการชดเชยด้วยอัตลักษณ์ทางเพศ

ในนวนิยายที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย ประสบการณ์ร่วมในวัยเด็กของตัวละครเอกส่วนใหญ่คือ ความไม่ใกล้ชิดกับพ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ ตัวละครเอกฝ่ายชายที่เปี่ยมเบนทางเพศมักจะเห็นห่างกับพ่อ ยกเว้นทศวรรษในเส้นทางที่ว่างเปล่า¹ ซึ่งเป็นคนทะเลาะเถียงกัน ไม่ค่อยพะวงกับความเปล่าเปลี่ยวในวัยเด็กของตน เท่ากับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในชีวิตเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ถึงแม้ว่าทศวรรษก็เป็นเด็กบ้านแตกที่พ่อแม่เลิกกัน โดยที่พ่อ“ไม่เคยหันมาเหลียวแลแม่กับเขาเลย” พ่อจึงเป็น“เหมือนคนแปลกหน้าที่ทศวรรษไม่อยากจะรู้จักจนถึงทุกวันนี้” อาจเป็นเพราะตัวละครนี้ต้องต่อสู้ อยู่ตามลำพัง แม่แต่แม่ก็ไม่ได้ใกล้ชิดกันนานนัก ทศวรรษต้องมีชีวิตเด็กวัดตั้งแต่อายุ 10 ขวบ เมื่อไปอยู่กับลุงที่บวชเป็นพระ “ชีวิตเด็กวัดทำให้เขาได้เรียนรู้ประสบการณ์มากมาย รู้จักช่วยเหลือตัวเอง” นั้นหมายถึงการเอาตัวรอดด้วยตัวเอง ความโชคดีของทศวรรษคือเป็นคนเรียนดี มีหลวงลุงอุปการะ ไม่ขัดสนนัก เขายังเป็นคนดีนรณยกระดับตัวเอง “จนคิดว่าเมื่อสักวันหนึ่งที่วิ่งหนีความจนได้ เขาจะไม่ขอกลับไปจนอีก”(ภาดา, 2543 : 26)

ความดีนรณที่ทศวรรษมุ่งไปข้างหน้า เป็นจุดเน้นต่างจากตัวละครอื่น ที่มีฉากย้อนระลึกถึงวัยเด็กอยู่มาก ความเปี่ยมเบนทางเพศตั้งแต่เด็กของแก้วในทาง

¹ ในงานวิจัยนี้ใช้ฉบับพิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2543

สายที่สาม¹ สร้าง“ความอึดอัดใจ”ให้พ่อที่ถูกชายถูกเพื่อนบ้านเรียกว่า“ไอ้กะเทย” แก้วรู้ว่า“พ่อไม่ชอบนัก”กับธรรมชาติทางเพศของตน (กิริติ ชนา, 2545 : 154,690) แต่เขาก็ยังอยากเป็นที่รักของพ่อ แก้วมีประสบการณ์ในวัยเด็กอันโหดเกี่ยวกับการเป็นลูกคนเดียว และยังแปลกแยกจากเพื่อนในโรงเรียนชายประจำจังหวัด และเด็กชายเพื่อนบ้านรุ่นเดียวกัน เพราะถูกมองว่าบอบบางและอ่อนแอเกินไป (157-158) ที่มะในรูปทองไม่ได้อยู่กับพ่อตั้งแต่เด็ก เมื่อพ่อแม่หย่าร้างกัน ก็ยังระลึกถึงพ่อตลอดเวลา 20 ปีที่แยกจากกัน และแทบจะไม่ได้พบปะกันเลยจนพ่อถึงแก่กรรม

ความสัมพันธ์อันเลวร้ายกับพ่อในนางเอก เห็นชัดที่ประสบการณ์ในวัยเด็กอันเจ็บปวดของกัญญา นอกจากใช้ชีวิตใน“โรงเรียนเก่าแก่แบบชาวไร่ชาวม้าของเด็กผู้หญิง” ยังถูกพ่อเคี่ยวเข็ญกดดันด้วยความคาดหวังให้เป็นคนเก่งและประสบความสำเร็จอย่างสูง (อัญชัน, 2547 : 157-158) ส่วนนิราในใบไม้ที่ปลิดปลิว ก็เป็นลูกคนเดียวที่ถูกพ่อที่เป็นบารุขเจ้าสำราญ ทอดทิ้งให้อยู่กับแม่ตามลำพัง ทั้งแม่และนิราจึงรู้สึกต่างเป็น“เพื่อนคนเดียวในโลก”ของกันและกัน (ทมยันตี, 2537 : 43) อย่างไรก็ตาม การมีพี่น้องหลายคนซึ่งขัดแย้งแข่งขันกัน ก็ไม่ดีไปกว่าการเป็นลูกคนเดียว ดังที่พาดิรู้สึกว่พี่ชายทั้งสามคน “ดีแต่ทำเรื่องร้ายแปด แข่งขันกับเรานะซี...” พาดิยังต้องจากแม่เมื่อถูกส่งไป“อยู่โรงเรียนผู้หญิงล้วน”เพื่อป้องกันการถูกผู้ชายล่วงเกิน แม้อยู่ที่บ้านก็รู้สึก“เหงามาก” ด้วยเหตุที่“ตั้งแต่เด็กมาแล้ว พ่อแม่ก็เอาแต่ยุ่งกับงานการ” และ“ไม่มีเวลาเอาใจใส่” (โสภาค สุวรรณ, 2537ก : 98, 210, 186) พาดิจึงมีความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับนักเรียนรุ่นน้อง เพื่อชดเชยความรักที่หวังจะได้รับจากแม่

ปัญหาอย่างเดียวกันนี้เกิดขึ้นเมื่ออนพีในประตูที่ปิดตาย ถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำตั้งแต่ยังเล็ก นพีเป็นฝ่ายรับในความสัมพันธ์แบบเกย์กับเพื่อนรุ่นพี่ (กฤษณา อโศกสิน, 2519 : 317, 200) ซึ่งบ่งชี้ว่าในจิตใต้สำนึกเขาต้องการความรักจากชายที่สูงวัยกว่า เพื่อทดแทนการขาดความรักจากพ่อ ส่วนนิราเกลียดพ่อและเกลียดผู้ชายเพราะพ่อของเธอ“ไม่เคยทำหน้าที่พ่อ” (ทมยันตี, 2537 : 51) นิรารับรู้ความทุกข์ของแม่จนสรุปได้ว่า “แม่ ... ตายทั้งเป็นมาก่อนที่จะตายจริงๆ เสียอีก” (139) ส่วนที่เธอรักอาอย่างซู้สาว มีเหตุผลที่ซับซ้อน นอกจากความนิยมชื่นชมแล้ว ยังมี

¹ ในงานวิจัยนี้ใช้ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2545

ความต้องการจะเอาชนะด้วย (177) เนื่องจากชัชวีร์ไม่เคยคิดกับหลานชายเกินความเป็นอาภักกับหลานเลย

เมื่อต้องห่างเหินกับพ่อมานานเกือบ 20 ปี ที่ชะก็ไขว่คว้าหาความรักจากเพื่อนผู้ชายคือลาภ ซึ่งมีความสัมพันธ์แบบเกย์กับเขาตั้งแต่เริ่มเรียนมหาวิทยาลัยในวัยประมาณ 18 ปี ความสัมพันธ์กับชายของทศวรรษ น่าจะไม่มีปัญหาหากเขาไม่หันเหมาสู่การแต่งงานกับผู้หญิง เพื่อผลประโยชน์ทางการงานและการสร้างฐานะต่างจากกะเทยอย่างแก้ว ซึ่งความหวังที่จะได้รับความรักจากผู้ชายอย่างยั่งยืน ดูจะเป็นไปได้ยากยิ่ง แก้วเฝ้ารอธีรพร ชายคนรักที่ได้ทุนไปเรียนต่อทางศิลปะที่ประเทศอิตาลีเป็นเวลา 2 ปี แม้อธีรพรรักแก้ว“แบบผู้ชายชอบผู้หญิง” โดยไม่รังเกียจความเป็นกะเทย (กীরดี ชนา, 2545 : 80) แต่ก็ต้องตัดใจ แต่งานกับผู้หญิงด้วยเหตุที่ไม่อาจทนต่อการถูกสังคมต่อต้าน

ตามแนวคิดจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ความเจ้าชู้หรือความไม่เพียงพอทางกามารมณ์เป็นการทดแทน(displacement)ความรักที่ถูกกีดกัน ไม่ให้ได้รับอย่างเพียงพอตั้งแต่วัยเด็ก กลไกทางจิตจึงหาทางออกโดยอาศัยการตอบสนองทางเพศเป็นหนทางฟื้นฟูสภาวะจิต และพัฒนาเป็นบุคลิกภาพและทัศนคติทางเพศอันซับซ้อน (สิริวรรณ สารนาถ, 2530 : 21) พาณิซตเซยความ“ว่าเหว”ตั้งแต่เด็กด้วยความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับมยุรฉัตรนักเรียนรุ่นน้อง แต่ก็หวังจะมีชีวิตคู่กับพิม ถึงขนาดที่วางอุบายอย่างใจเย็นให้ได้ใกล้ชิดกัน ส่วนกัญญาเมื่อมีความสัมพันธ์กับอ้อมลูกน้องในที่ทำงาน ก็ยังมุ่งจะผูกมัดพิม (ตัวละครเอก)ลูกน้องอีกคนไว้เพราะมีความพึงใจมากกว่า

นอกเหนือจากขาดความรัก นพีและกัญญายังเติบโตขึ้นในสภาวะแวดล้อมที่ถูกกำหนดด้วยกฎเกณฑ์อันเข้มงวด นพีต้องปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนประจำชายล้วนตั้งแต่เด็ก ส่วนกัญญาต้องทำตามคำสั่งของพ่อที่เป็นทหารอย่างเคร่งครัด สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ตัวละครทั้งสองตอบโต้การถูกบีบบังคับในวัยเด็ก ด้วยการแสวงหาการตอบสนองทางกามารมณ์ตามความพอใจ ขณะที่ต่อต้านกฎเกณฑ์หรือระเบียบที่ควบคุมให้อยู่ในแบบแผน การต่อต้านกฎเกณฑ์ของธรรมชาติทางเพศกับการต่อต้านระเบียบในชีวิตจึงเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน ดังที่นพีตั้งใจ“ฝ่าฝืน”ระเบียบของโรงเรียนประจำด้วยการแอบมีสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อน (กฤษณา โอศกสิน, 2519 : 200) นอกจากนี้ยังปฏิเสธการกำหนดบทบาททางเพศอย่างตายตัวในความสัมพันธ์แบบเกย์ จึงเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถูกกระทำหรือเรียกว่า“สาว”มาเป็นผู้กระทำ หรือเรียกว่า“หนุ่ม” (318) นพีมีลักษณะเป็นผู้เสพรสทางเพศเด่นมาก ดังที่เขาใช้ชีวิตยามราตรีในบาร์เกย์เพื่อ

ปลดเปลื้องอารมณ์ใคร่ โดยไม่คิดผูกพันกับใครเป็นพิเศษ ส่วนกัญญานันท์ล้มเหลวในชีวิตคู่กับเพศตรงข้าม และโหยหาลักษณะที่ต่างจากความแข็งแกร่งของเพศชาย อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมที่ไม่พอเพียงทางเพศไม่ชัดเจนนักสำหรับทศวรรษ ซึ่งผูกพันกับรักซ์ และแสดงให้เห็นว่าไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับพนัส ซึ่งเป็นเพียงผู้ผ่านเข้ามาอย่างฉาบฉวย ต่างจากพนัสที่มุ่งมั่นจะผูกมัดทศวรรษอย่างจริงจังจนรู้สึกทุกข์ร้อนเมื่อผิดหวัง และคั่งแค้นจนก่อเหตุยิงทศวรรษบาดเจ็บ

3.2 ความหวาดหวั่นว่าจะสูญเสียความรัก : สภาวะความไม่มั่นคงทางจิตใจและที่มาของความก้าวร้าวรุนแรง

การหวงแหนความรัก และความหวาดหวั่นว่าจะสูญเสียความรัก เป็นความรู้สึกร่วม อันเป็นปัญหาความไม่มั่นคงทางใจของตัวละครเหล่านี้ การแสดงออกว่าหึงหวงคนรัก หรืออิจฉาผู้ที่คนรักใส่ใจ ถือเป็น การสะท้อนของความรัก (reflection of love) ตามแนวคิดจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ การกระทำที่รุนแรงหรือคำพูดที่ส่อเสียด หยาดคายหรือวอนขออย่างน่าเห็นใจ รวมทั้งการตอบโต้ด้วยความมุ่งหวังจะเอาชนะ ล้วนเป็นวิธีการหรือกลไกการปกป้องความรัก (love defence mechanism) ที่แสดงออกอย่างเด่นชัด แต่แตกต่างกันตามระดับขั้นของข้อขัดแย้งและการโหยหาความรัก ดังพาดิโนเงาพระจันทร์ และกัญญาในนางเอกที่ต่างก็ใช้ความรุนแรงทำร้ายหญิงคนรักที่คิดจะทอดทิ้งตน ทั้งนี้มีปัจจัยเสริมที่ลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล และการเติบโตขึ้นมาในครอบครัวด้วย พาดิโนที่ถูกพี่ชายกลั่นแกล้งและต้องปกป้องตนเองตั้งแต่เด็ก จึงมีอาการมณีโกรธรุนแรง ส่วนกัญญาก็บอกกับพิมว่า “พี่รู้ตัวว่าพี่ถ่ายทอดพ่อของพี่มาเรื่องหนึ่ง พี่เป็นคนมีโทสะร้าย” (อัญชัน, 2547 : 184)

น่าสนใจว่าตัวละครบางตัว มีอารมณ์และการแสดงออกหลายอย่างปนเปกัน กัญญาที่หวั่นเกรงว่าจะถูกทอดทิ้งและสูญเสียความรัก แสดงออกด้วยการตบพิมอย่างแรงและด่าทอด้วยความหึงหวง พร้อมกับระบายความใคร่อย่างไม่ยับยั้ง (152-154) หลังจากทำร้ายพิมด้วย“ฤทธิ์หึงสา” กัญญาก็“รู้สึกตัว”และเสียใจที่ใช้ความรุนแรงกับพิม ทั้งยัง“แสดงความอ่อนแอออกมาด้วยเสียงร้องไห้” (156) กล่าวได้ว่า กัญญาหวงแหนและพยายามปกป้องความรักอย่างเต็มที่ โดยมุ่งหวังให้ความรักของพิมช่วยบรรเทา“ความเปล่าเปลี่ยวส่วนลึกของวิญญาณเธอ” (149) เมื่อมีแนวโน้มว่าอาจจะผิดหวัง ก็พยายามใช้พลังกำลังอันเป็นการแสดงอำนาจทางร่างกาย

ข่มเหงบังคับเอา การทำร้ายกับการแสดงความใคร่ด้วยข้ออ้างของความรัก จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้

ความโดดเดี่ยวในครอบครัวที่พาดิต้องเผชิญตั้งแต่เด็ก เป็นแรงผลักดันให้เธอหวงแหนความรักในความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิงที่ได้รับจากมยุรา พาดิจึงตอบโต้ตั้ง ผู้ที่จะพรากความรักของมยุราไปจากเธอ ด้วยการถอยรถทับจักรยานที่ตั้งเพ็งนำมาให้มยุรา (โสภาค สุวรรณ, 2537ก : 187) เพื่อแสดงความไม่พอใจ แต่ไม่เกรงว่ามยุราจะเสียใจ พาดิจึงจัดเป็นตัวแทนของหญิงรักร่วมเพศที่ใช้ความก้าวร้าวเป็นอำนาจ นอกจากใช้เงินทองที่ตนมีเหนือกว่า จุนเจือช่วยเหลือคู่รักที่จำต้องลำบากบุญคุณ เมื่อพาดิไม่สามารถซื้อชุดความรักของมยุราเอาไว้กับตนได้ ความผิดหวังเสียใจจึงแปรเป็นความโกรธเคืองและการทำร้ายคนรัก อันเป็นปฏิกิริยาต่อความสูญเสียอำนาจ (2537ก : 201-202) กล่าวได้ว่าความรุนแรงที่พาดิกระทำต่อมยุรา ได้รับแรงผลักดันมาจากความ“เจ็บใจ น้อยใจ”ที่ถูกทรยศ บาดแผลจากการสูญเสียความรักของพาดิยิ่งเจ็บลึกมากขึ้นเมื่อรวมเข้ากับ“ความเหงาม”และ“ความแค้น” (2537ก : 205-207) ที่รู้ว่ามยุราทอดทิ้งเธอไปอยู่กับผู้ชาย ทั้ง ๆ ที่มยุราก็รู้ว่าพาดิรู้สึก“เป็นปฏิปักษ์อย่างรุนแรงกับความสัมพันธ์ระหว่างบุรุษกับสตรี” (2537ก : 108)

นิราในไบไม้ที่ปลิดปลิว คับแค้นใจเพราะถูกรังรองซึ่งเป็นอาสะไภ้เยาะหยันในความรักที่ตนมีให้อาซซวีร์ แรงผลักดันดังกล่าวนี้ทำให้นิรายากเป็นผู้หญิงเพื่อจะได้ครอบครองความรักของอาไว้นคนเดียว นั่นคือการบรรลุความปรารถนาที่หวังไว้ตั้งแต่เด็ก ความขัดแย้งภายในที่รบกวนใจมาตลอด เห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อนิราย้ำคำตอบกับหมอเบนว่าต้องการ“แก้แค้นผู้หญิงใจร้ายที่หัวเราะเยาะ”(ทมยันตี, 2537 : 257)ความรักของตน ทำทาง“เหยียดหยาม หมิ่นแคลน”และคำพูดสบประมาทของรังรองสร้างความเจ็บปวดใจให้แก่นิราย่างมาก เพราะตอกย้ำว่านอกจากความรักกำลังถูกระรานแล้ว ก็ยังถูกประณามว่า“วิปริต” การตอบโต้เพื่อปกป้องความรักจึงรุนแรงถึงขั้นวางอุบาย แอ้งชิงอามาเป็นคู่รักและให้ความรักแก่ตนอย่างชายหญิง เพื่อจะครอบครองความรักนั้นเอาไว้ให้ได้ จึงจำเป็นต้องทำคัลยกรรมและผ่าตัดแปลงเพศ อันถือเป็นหนทางเดียวที่จะได้รับความรักจากอาอย่างคนรัก วิธีการนี้ยังเป็นทางเลือกเพื่อทดแทนการขาดความรัก และ“เพื่อเอาชนะ”รังรองอาสะไภ้ (333) เมื่อผิดหวังนิรายอมแม้กระทั่งจบชีวิตตนเอง เพื่อหลีกเลี่ยงหนีสภาวะแห่งความสูญเสียความรัก ทั้ง ๆ ที่เธอไม่เคยได้รับเลย นี่คือการรุนแรงอย่างที่สุดที่กระทำต่อตนเอง

ตัวละครรักร่วมเพศที่ไม่คิดเอาชนะด้วยการยื้อแย่งคือ แก้วในทางสายที่สาม ส่วนที่ฆะในรูปทอง พยายามยืดเวลาแต่งงานของชาณสอนชายที่ตนหลงรัก แก้วเมื่อพลาดหวัง ก็ยังคงคิดจะเก็บรักษาความรักของเธอไว้ในความทรงจำ (กิริตี ชนา, 2545 : 599) ด้วยเข้าใจดีว่าการเป็นกะเทย คือเหตุผลสำคัญที่ทำให้ธีรพรไม่สามารถใช้ชีวิตร่วมกับเธอแบบคู่รักได้ (553-554) ถึงแม้เจ็บปวด ทั้งแก้วและที่ฆะต่างก็ยอมรับว่ากฎเกณฑ์ในความสัมพันธ์แบบชายหญิงตามบรรทัดฐานของสังคม มีอิทธิพลต่อการเลือกของธีรพรและชาณสอน เมื่อไม่สามารถครอบครองความรัก แก้วและที่ฆะจึงมีความรู้สึกอิจฉาคู่สมรสของชายที่ตนรัก แต่ทั้งคู่ก็ทำได้ อันแสดงถึงวุฒิภาวะซึ่งสั่งสมมาในชีวิต

เห็นชัดว่า ความหวาดหวั่นว่าจะสูญเสียความรัก เป็นปัญหาที่รบกวนสภาพจิตใจของตัวละครที่เบี่ยงเบนทางเพศ และเป็นสิ่งที่มีปฏิสัมพันธ์กับความก้าวร้าวรุนแรงในการแสดงออก ซึ่งทำให้ตัวละครยิ่งถูกสังคมต่อต้าน ยกเว้นตัวละครที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และเผชิญความจริงได้

3.3 การปกปิดและการหลอกลวง : หนทางหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับสังคม

นอกเหนือจากการโหยหาและพยายามรักษาปกป้องความรัก ปัญหาอีกประการหนึ่งที่ตัวละครซึ่งเบี่ยงเบนทางเพศรู้ดีว่าต้องเผชิญ คือ ปฏิบัติทางในทางลับของผู้คนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ต่างไปจากบรรทัดฐานของคนส่วนใหญ่ ตัวละครเอกจึงหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับสังคมด้วยการปิดบังความเบี่ยงเบนทางเพศของตนเองและการหลอกลวง ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงคือ นพีในประตูที่ปิดตายต้องรักษาเกียรติยศ หรือ“หน้าตา”ของตนและครอบครัว ด้วยการแต่งงานและมีลูกเพื่อปกปิดการเป็นเกย์ ในทำนองเดียวกับที่ที่ฆะตัวละครเอกในรูปทอง ปิดบังความเบี่ยงเบนทางเพศของตนด้วยการมีคู่รักเป็นผู้หญิง ทศวรรษ ตัวละครเอกที่เป็นเกย์ในเส้นทางที่ว่างเปล่า ก็“ปกปิดธาตุแท้ของตัวเองด้วยการมีครอบครัวและมีลูก” (ภาตา, 2543 : 28) สิ่งที่เห็นเด่นชัดคือ ผลกระทบต่อจิตใจของตัวละครหญิงที่เป็นคู่สมรสเมื่อรู้ความจริงในภายหลัง ส่งผลเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละคร และ/หรือความขัดแย้งภายในของตัวละครที่เป็นรักร่วมเพศ และตัวละครที่เป็นภรรยา ข้อแตกต่างของตัวละครเหล่านี้ อยู่ที่ลักษณะนิสัยของแต่ละคน ดังที่จิลลาพยายามปรับตัวเพราะรักสามี ต่างจากพริมเพราที่โกรธและรังเกียจจนต้องหย่าร้าง ซึ่งแสดงว่าไม่ได้มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจทศวรรษแม้แต่น้อย ทั้งสองคนมีลูกกับสามีที่มีปัญหา แต่ความรักลูกไม่ได้เป็นเหตุผลให้พริมเพราทนอยู่กับชีวิตสมรสที่ตนไม่คาดคิดมาก่อน

ตัวละครเอกที่เป็นเกย์ อาศัยการแต่งงานเป็นส่วนเสริมสถานภาพในสังคมในระดับที่ต่างกัน นพีมี่หน้าที่การงานในระดับสูง ส่วนทศวรรษอาศัยการแต่งงานกับพริมเพราเพื่อมีส่วนในกิจการค้าในครอบครัวของภรรยา เมื่อมีลูก นพีมี่และทศวรรษรู้สึกผูกพันกับลูก ถึงแม้ทั้งสองคนไม่ได้คิดมาก่อนว่าตนจะรักลูกในชั้นแรก การมีลูกน่าจะเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการหลอกลวงสังคม ดังที่นพีมี่บอกจิลลาว่าเขารักเธอ ด้วยเหตุผลที่ “คุณเป็นความหวังทั้งหมดของผม เราจะมีลูกของเราเอง เราจะอยู่ด้วยกันจนตาย” (กฤษณา อโศกสิน, 2519 : 128) คำว่ารักของนพีมี่เป็นความรักต่อผู้ที่ช่วยเหลือตนได้ แต่ตัวละครเอกก็ยังมีปัญหา นพีมี่วิตกว่าไม่สามารถให้ความสุขทางเพศแก่จิลลาซึ่งเป็นภรรยาได้อย่างเต็มที่ เพราะเขากระทำกิจทางเพศกับภรรยาเท่าที่จำเป็น โดยหวังจะมีบุตรเท่านั้น (84) แม้เมื่อจิลลาตั้งครรถ์พร้อม ๆ กับที่เธอรู้ความจริง นพีมี่เกรงว่าอาจถูกจิลลาทอดทิ้งไปใช้ชีวิตร่วมกับผู้ชายคนอื่นที่สามารถตอบสนองความต้องการทางเพศของเธอได้ตามธรรมชาติ เขาจึงระแวงจิลลาในความสัมพันธ์กับผู้ชายคนอื่น ๆ เขายังหวั่นเกรงว่าจะสูญเสียความมั่นคงในสถานภาพทางสังคมอีกด้วย กล่าวอีกอย่างหนึ่ง การแต่งงานช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่พีมี่ว่าเป็นผู้ชาย “ปกติ” อันเป็นที่ยอมรับของสังคม ดังที่นพีมี่กล่าวถึงการแต่งงานของเขากับจิลลาให้เพื่อนฟัง โดย “แสดงความภาคภูมิใจอย่างมากมายใหญ่หลวงเพียงเพื่อ ... จะปกปิดความบกพร่องอย่างสำคัญของตัวเองจากสายตา และเสียงซุบซิบของคนภายนอก” (49) แต่เมื่อได้ประจักษ์ว่าตัวเองมีความรักต่อลูก เขาก็ “รู้สึกผิดอย่างลึกซึ้ง” เขาเพิ่งคิดได้ว่า “พฤติกรรมไม่กี่นาที ไม่กี่ครั้ง... ยิ่งใหญ่ถึงกับสร้างคนขึ้นมาได้ทั้งคน” สิ่งสำคัญก็คือ “เขาไม่เคยคิดถึงความหมายของคนคนนี้อย่างจริงจังมาก่อนเลย” (291) ความรู้สึกของ นพีมี่เปลี่ยนไปจากที่เคยบอกกับภรรยาว่า “เธอกับลูกจะเป็นถ้วยรางวัลที่ผมต้องตั้งไว้ในห้องรับแขก”(104) ซึ่งหมายความว่า ลูกเมียเป็นสัญลักษณ์ของชัยชนะ หรือความสำเร็จที่มีค่าแก่การรอดโอบสังคมเท่านั้น

ส่วนทศวรรษที่แต่งงานกับพริมเพรา ก็เพื่อยกระดับสถานะทางสังคมของตนเป็นสำคัญ เขาเป็นคนทะเยอทะยานและก็ยังเห็นแก่ตัวจนไม่อาจทนรับ “ความรู้สึกเสียหน้า” เมื่อชายคนรักที่ตนละทิ้งมีคู่ใหม่เหมือนกัน ความรักที่ผูกพันกับการรับเอา โดยปราศจากความสำนึกทางจริยธรรมด้วยความลุ่มหลงตามค่านิยมเปลือกนอกเช่นนี้ ส่งผลให้ตัวละครต้องรู้สึกโดดเดี่ยวในชีวิต ความล้มเหลวของ

ทศวรรษไม่ต่างจากพาดิในเงาพระจันทร์ ที่ปกปิดความเป็ยเบนทางเพศของตน“เพื่อ
 ตบตา”แม่ของพิม เพื่อเธอจะได้มีโอกาสใกล้ชิดและสร้างความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับพิม
 ต่อไป (โสภาค สุวรรณ, 2537ก : 292-293) พาดิไม่ได้แะแสะแม่แต่น้อยต่อ
 ความทุกข์ใจของสามี ที่กระอักกระอ่วนกับการ“ตกเป็นเครื่องมือรักษาคนไข้”ของ
 แม่ยาย ทั้งยังรู้สึกทรมานที่ต้องใช้ชีวิตคู่กับเธอ แต่ก็ยังอดทนเลี้ยงดูลูกที่ถือกำเนิด
 ขึ้นมาโดยแม่ไม่เหลียวแล

น่าสังเกตว่า แม่ผู้เป็นต้นตอของความทุกข์ หรือเป็นผู้ร่วมก่อความทุกข์
 ให้แก่คู่สามีภรรยา ก็คือแม่ที่คำนึงถึงเกียรติยศทางสังคมเป็นสำคัญจนไม่อาจทำใจ
 ยอมรับธรรมชาติทางเพศของลูกที่ขัดแย้งกับสังคมได้ ดังแม่ของพาดิและแม่ของนพี
 ในอีกด้านหนึ่ง บทบาทของแม่ในการจัดการกับปัญหาของลูก ยังมีข้อควรพิจารณาคือ
 เมื่อแม่‘ทำใจ’ยอมรับได้และใส่ใจต่อความเป็ยเบนทางเพศของลูก ดังเช่นอำพันแม่ของ
 ทีมะ ตัวละครก็อาจจะมีกำลังใจในการเปลี่ยนแปลงตัวตนในด้านความปรารถนาทางเพศ
 ที่ขัดกับบรรทัดฐานทางสังคม ดังที่ทีมะได้พยายามกระทำโดยการแต่งงานกับเรียวข้าว
 หญิงที่เขาประจักษ์ว่ามีใจรักต่อตนอย่างลึกซึ้ง

การแปลงเพศเป็นผู้หญิง เป็นวิธีการแก้ปัญหาของตัวละครเอกที่เป็น
 กะเทย น่าสังเกตว่าแก้วในทางสายที่สาม และนิราในใบไม้ที่ปลิดปลิว ไม่ได้มีหน้าที่
 การงาน หรือเกียรติยศทางสังคมที่ต้องรักษาอย่างเคร่งครัด ดังเช่นที่นพีและทีมะ
 ต้องคำนึงถึง การแปลงเพศของตัวละครทั้งสองนี้ มิใช่เพียงเพราะต้องการเป็นผู้หญิง
 แต่กระทำเพื่อจัดการกับข้อขัดแย้งของความปรารถนาภายในใจ ความแตกต่างของแก้ว
 กับนิราอยู่ที่ แก้วแปลงเพศเพื่อความสุขที่ได้เป็นตนเอง การเปลี่ยนสภาพร่างกาย
 ที่ไม่สอดคล้องกับจิตใจ เป็นการแก้ปัญหาที่บั่นทอนความสุข เพราะสำนึกถึงความไม่
 สมบูรณ์ ดังที่แก้วบอกกับแพทย์ผู้ผ่าตัดว่า

“ฉันคิดว่าความสุขของฉันหลังการผ่าตัดคือ การได้รับรู้ด้วย
 ตนเองว่าเราได้เป็นสิ่งที่สมบูรณ์ ได้มีร่างกายที่สอดคล้องกับ
 จิตใจ เมื่อจิตใจไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แล้ว การเปลี่ยนแปลง
 ร่างกายให้เหมือนจิตใจก็ย่อมเป็นความสำเร็จ...เป็นความสุข” (กิริตี
 ชนา, 2545 : 678)

ส่วนนิราแปลงเพศด้วยความมุ่งหวังที่จะครอบครองความรักของอาไว้เพียงผู้เดียว และเพื่อเอาชนะอาสะใภ้ที่เคยสบประมาทเธอตั้งแต่มังยังเป็นเด็กผู้ชาย แต่สิ่งที่นิราไม่ได้จึกคิดก็คือทางออกนี้เป็นการหลอกลวง และไม่จริงใจต่ออาที่เธอผูกพันด้วยเหมือนกับที่หลอกลวงผู้อื่น นิราต่างจากแก้ว เพราะเธอใช้การแปลงเพศเป็นเครื่องมือของการทำลายความสุขของอีกฝ่ายหนึ่งด้วยความแค้น

เมื่อสั่งสมความคับแค้นจนมุ่นจะเอาชนะ ขณะที่โหยหาความสมปรารถนาในความรัก ซึ่งเป็นสิ่งเดียวที่จะทำให้แก้แค้นได้สำเร็จ นิราตัดสินใจเพิ่มการผ่าตัดศัลยกรรมตกแต่งใบหน้าและรูปร่างเพื่อปกปิดตัวตนที่แท้จริง และดึงดูดความสนใจของอาให้หันมาหลงรักเธอ การทำศัลยกรรมจนไม่หลงเหลือตัวตนในอดีตของนิรา แสดงว่าเธอมุ่งใช้ความงามเป็นเครื่องมือ ทางออกที่ตัวละครเอกเลือกเพื่อจัดการกับความขัดแย้งทางสังคม อันสะท้อนว่าสังคมไม่ยอมรับตัวตนของคนรักร่วมเพศ กลับนำไปสู่ความพินาศ เนื่องจากยังเป็นการหลอกลวงอยู่นั่นเอง ปมปัญหาอันซับซ้อนของนิราส่งผลให้เธอหาทางออกที่แตกต่างกับแก้ว ด้วยการเปลี่ยนแปลงชีวิตอย่างสิ้นเชิง แต่ก็ล้มเหลว นับเป็นการแสดงความรุนแรงของปัญหาที่ตัวละครเอกซึ่งเป็นกะเทยต้องเผชิญในงานช่วงทศวรรษ 2530 อันกล่าวได้ว่า มีความซับซ้อนกว่างานในทศวรรษ 2520

การที่ตัวละครไม่สามารถแสดงตัวตนอย่างเปิดเผย ก็หมายความว่า การต่อต้านของสังคมยังมีพลังมาก ยิ่งต้องปกปิดความแปลกเพศเพื่อความมั่นคงและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ก็ยังมีจุดอ่อน เมื่อความเป็น“ผู้หญิง...ลักเพศ” กลายเป็นสิ่งที่คู่แข่งที่เป็นผู้ชายชู้ว่าจะเปิดเผย เพื่อบีบบังคับให้ร่วมมือยกยอกสินค้าในความรับผิดชอบ (อัญชัน, 2547 : 169) กัญญาในนางเอก ต้องตัดสินใจว่าจะเลือกความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ โดยยอมทูลจริต หรือจะยังยึดมั่นในความเที่ยงตรงในการทำงาน แม้จะเสียชื่อเสียงเพราะถูกเปิดโปง

กล่าวได้ว่า การเผชิญกับความขัดแย้งทางสังคมเป็นสภาวะที่ผู้เบี่ยงเบนทางเพศไม่อาจหลีกเลี่ยงพ้น โดยเฉพาะเมื่อมีบทบาทหน้าที่ในระดับสูง ความน่าสนใจอยู่ที่วิธีจัดการกับปัญหาที่ตัวละครเลือกในการดำเนินชีวิต ซึ่งแปรไปตามองค์ประกอบสำคัญคือ สถานภาพทางสังคม ข้อขัดแย้งกับความต้องการ และลักษณะนิสัย

3.4 ความปรารถนาในชีวิตและความล้มเหลว

ลักษณะร่วมของปัญหาในด้านความขัดแย้งกับสังคมที่ตัวละครต้องเผชิญ คือแม้ในส่วนลึกการได้ใช้ชีวิตร่วมกับคนรักจะเป็นความปรารถนาสูงสุดในชีวิต

ก็จำเป็นต้องรักษาสถานภาพเพื่อการยอมรับของสังคมไว้ หากจะใช้ชีวิตคู่กับคนรัก ก็ต้องหลบหนีให้ไกลห่างจากการรู้เห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ด้วย ทั้งใกล้ชิดและห่างไกล ทางเลือกที่ดูปลอดภัยคือการออกจากสังคมไทย ดังที่แก้วในทางสายที่สามคิดจะให้คนรักพาไปใช้ชีวิตที่สหรัฐอเมริกา แต่วิธีการเช่นนี้มีใช้จะกระทำได้อย่างไร ตัวละครอาจต้องอาศัยที่พักที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยเฉพาะในวิถีชีวิตเมือง กัญญาในนางเอก บอกพิมว่าจะซื้ออาคารชุดเพื่อจะได้มาอยู่ด้วยกัน พาณีในเงาพระจันทร์หลบเร้นการรู้เห็นของสังคม ด้วยการเช่าบ้านที่ต่างจังหวัดเพื่ออยู่กินกับมยุรา ขณะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ทศวรรษในเส้นทางที่ว่างเปล่า แอบใช้ชีวิตคู่กับรักษ์ในอาคารชุดกลางเมือง เช่นเดียวกับนิราในใบไม้ที่ปลิดปลิว ก็หวังว่าเมื่อแต่งงานกับอาจจะได้อยู่ด้วยกันในอาคารชุดที่จัดเตรียมไว้

ตัวละครส่วนใหญ่มีเป้าหมายที่จะได้มีชีวิตคู่กับคนรัก เพื่อชดเชยการขาดความรักและความบกพร่องในครอบครัว แม้ต้องหลบซ่อนหรือถูกนิทาว่าร้าย แก้วที่กำพร้าพ่อแม่ตั้งแต่อายุ 12 ปี เป็นคน“ต้องการความรักความเข้าใจอีกมาก”และไม่ปฏิเสธชีวิตครอบครัว (กิริตี ชนา, 2545 : 291) การแต่งงานกับพงษ์พลซึ่งมีลูกติดก็มักจะเป็นหนทางสร้างความอบอุ่นในครอบครัวอย่างที่แก้วปรารถนา เธอจึงคิดว่า “ถ้าเขาขอแก้วแต่งงาน แก้วจะเป็นแม่ที่ดีให้ลูกเจี๊ยบ ลูกของเขา แก้วรู้ว่าแก้วทำได้” (834) ส่วนกัญญาที่ขมขื่นเพราะถูกพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่บีบบังคับให้เคร่งเครียดกับการเรียนเพื่อสร้างชื่อเสียง“เชิดชวงศ์ตระกูล” (อัญชัน, 2547 : 157) ก็ไม่คิดถึงการแต่งงาน แต่มุ่งหวังที่จะใช้ชีวิตร่วมกับพิม “แบบคู่ผัวตัวเมีย ที่ชื่อตรงต่อกันไปจนตาย” (183)

ความรักของคนรักร่วมเพศในนวนิยายเหล่านี้ มีส่วนผสมของความใคร่ไม่ต่างจากความรักระหว่างหญิงชาย มีข้อสังเกตว่าการหาความสุขทางเพศของเกย์อาจจะไม่อยู่บนพื้นฐานของความรักเสมอไป ในทำนองเดียวกับชายโดยทั่วไปที่ใช้บริการทางเพศจากเพศตรงข้าม นพีก่อนจะแต่งงานกับจิลลาคิดว่า“การเป็นเกย์ไม่ใช่ความผิด[แต่]เป็นเสรีภาพสุดยอดอย่างหนึ่งในโลกที่ใคร ๆ ก็สามารถจะกอบโกยเอาได้ เหมือนกับแสวงหาโลกใหม่ ผู้นำคนใหม่ หรือบทบัญญัติใหม่ ๆ” (กฤษณา อโศกสิน, 2519 : 220) อาจเป็นเพราะเหตุนี้ นพีก็นึกไม่คิดมีความสัมพันธ์ยั่งยืนกับชายที่มารองรับความต้องการของตน ต่างจากรักษ์ที่รับบทบาทหญิง เมื่อถูกทศวรรษทอดทิ้งไปแต่งงานกับพริมเพรา เพื่อปกปิดความเป็นเกย์และยกระดับสถานะทางสังคม ก็มีความรัก

ครั้งใหม่อย่างแท้จริงกับวิกฤตที่จริงจังและเข้าใจกัน ความผูกพันของทศวรรษกับรักซ์ต่างจากที่นักรู้สึกต่อคุณอนที่เป็นชาย ทศวรรษรู้สึกเป็นพิเศษกับรักซ์ เนื่องจากซาบซึ้งในความรักความปรารถนาดีของรักซ์ ทั้งยังรักและผูกพันกับรักซ์อย่างลึกซึ้งอีกด้วย เขาจึงปฏิเสธพนัสเด็กหนุ่มที่มาหลงไหลตน แต่ความต้องการของนพี ทศวรรษ รักซ์ และพนัส ก็ยังต่างจากความโหยหารักของทีฆะซึ่งขาดพ้อตั้งแต่เด็ก เมื่อ“ได้มีโอกาสเข้ามาคลุกคลี”และใช้เวลาอยู่ร่วมกับซาญสอน ก็รู้สึก“อบอุ่นอย่างแปลกประหลาด” (กฤษณา อโศกสิน, 2546 : 176) นิราที่มีพ้อ ซึ่ง“ไม่เคยทำหน้าที่”ให้ความรักความเอาใจใส่แก่เธอเลย ก็“มีความฝันอันสมบูรณ์”ว่า“เธอจะมีบ้าน มีอา”เพื่อชดเชยความบกพร่องในครอบครัว ปมด้อยที่ฝังลึกในจิตใจผลักดันให้นิราพยายามสร้างครอบครัวของตนขึ้นมาด้วยการแต่งงานกับอา โดยหวังว่าจะได้เริ่มต้นชีวิตที่อบอุ่นมั่นคง (ทมยันตี, 2537 : 51, 138, 190.)

เมื่อถูกสังคมต่อต้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ นอกจากตัวละครเอกจะขมขื่นใจแล้ว โอกาสที่จะสมหวังในความรักก็ดูเหมือนมีน้อยมาก นำเห็นใจว่าแม้คนรักที่เคยมุ่งหวังว่าจะใช้ชีวิตร่วมกัน ก็ไม่สามารถทนแรงปะทะของค่านิยมทางสังคมที่ไม่ยอมรับความเบี่ยงเบนทางเพศได้ ธีรพรแม้“รัก”และ“เห็นใจ”แก้ว ก็คิดว่า“เป็นไปได้เลยในการสร้างอนาคต...สร้างครอบครัวกับแก้ว ร้วของสังคมสูงเกินไปที่ความรักของผู้ชายที่มีให้กับกะเทยจะป็นปายข้ามได้” (กิริติ ชนา, 2545 : 542) ส่วนพงษ์พลที่ เคยวางแผนจะแต่งงานกับแก้ว ก็ล้มเลิกความคิด ด้วยเหตุที่ต้องคำนึงถึง“ชื่อเสียง”ของตนเองและ“วงศ์ตระกูล” อีกทั้งความรับผิดชอบต่อลูกสาวที่เกิดจากภรรยาเดิม (848) แม้แต่นาวินที่รักแก้ว โดยไม่คำนึงถึง“ความเป็นกะเทยหรือความเป็นผู้หญิงโดยสมบูรณ์” (857) และมีความสัมพันธ์ทางเพศกับแก้วแล้ว ก็ยังไม่กล้าเปิดเผยต่อสังคม เพราะตนก็มีภรรยาอยู่แล้ว

เมื่อถูกภรรยาจับได้ ทศวรรษในเส้นทางที่ว่างเปล่า ไม่สามารถยื้อชีวิตสมรสไว้ได้ พอคิดจะกลับไปหารักซ์ ก็ถูกปฏิเสธ เพราะรักซ์มีคู่คนใหม่ ทศวรรษทั้งเสียใจ โกรธแค้นและอ่อนล้า การดำเนินไปบนเส้นทางชีวิตของทศวรรษ เป็นสิ่งยากลำบาก เมื่อตัดสินใจพลาด

เขาเหมือนปลาผิदन้าหรือหลงฝูง ที่ว่ายหนีถิ่นเดิมไปยังที่ใหม่ แต่เมื่อถึงวันนี้เขาหวังจะว่ายทวนน้ำย้อนกลับ แต่

กระแสดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความรัก เขาก็อาจจะย้อนกลับไปได้
เหมือนดังเดิม (ภاتا, 2543 : 62)

การตัดสัมพันธ์ของคนรัก เป็นประสบการณ์ที่เจ็บปวดของทศวรรษและกัญญาในนางเอก เมื่อไม่อาจจะทนรับสถานการณ์ความสูญเสีย ตัวละครก็พยายามยื้อแย่งคนรักกลับมาโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และไม่ได้สำนึกในความผิดพลาดของตนเท่าใดนักสังเกตได้ว่า ทั้งทศวรรษและกัญญาเป็นคนทะเยอทะยานและกำลังประสบความสำเร็จในการทำงาน จึงพะวงกับอำนาจและสถานะของตน ส่วนที่ชะโงกมอง เป็นคนที่ผูกพันกับแม่และมีความรักให้พี่ชาย โดยมีความโหยหาความสุขในครอบครัวที่ขาดหายไปเด่นชัดกว่า เมื่อรู้ว่าชาญสอนจะแต่งงาน ที่ชะโงกมองจึงรู้สึกว่าคุณค่า ไม่อยากมีชีวิตอยู่ต่อไป (กฤษณา อโศกสิน, 2546 : 256) แต่เขาก็หักใจได้และยินดีแต่งงานกับเรียข้าวเพื่อให้แม่และพี่ชายมีความสุข ต่างจากนิราในใบไม้ที่ปลิดปลิว เลือกลงตัวตายด้วยความรู้สึกที่สิ้นหวังว่า ไม่สามารถพบความสุขในชีวิตรักกับอา ความพินาศของนิราเป็นผลของความล้มเหลว ที่เธอ“ทุ่มทุกอย่าง”เพื่อ“จะมีชัยชนะ” (ทมยันตี, 2537 : 155) แต่ต้องเผชิญกับความผิดหวังอย่างรุนแรง โดยแม่แต่อาซึ่งหมายปองเธอก็ไม่อาจจะรับความสัมพันธ์อย่างที่เธอหวังได้ หลังรู้ความจริงว่าเธอเป็นหลานชาย (346)

ความรักที่ไม่สมหวัง ยังเกี่ยวเนื่องกับการหลงรักคนที่มีธรรมชาติทางเพศไม่สอดคล้องกับตนเองด้วย ดังที่ชะโงกมองรักชาญสอนโดยไม่รู้ตัวว่าเธอ“เอ็นดู”ตน “เสมอเหมือนน้องชายของตนเอง” (กฤษณา อโศกสิน, 2546 : 256) ส่วนพาณีในเงาพระจันทร์ ที่ใช้ชีวิตแบบรักร่วมเพศกับมยุรา ก็ไม่ได้คำนึงว่ามยุรายินยอมเพราะ “เกรงใจ”ใน “ความดี”ที่พาณีช่วยเหลือมาในยามอัปมงคล (โสภาค สุวรรณ, 2537 ก : 154)

หากจะพยายามให้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาในชีวิตของตัวละครที่ร่วมเพศในนวนิยายเหล่านี้ ตัวละครทุกตัวเรียกร้องอิสรภาพทางเพศที่จะสนองความต้องการของตน ส่วนใหญ่ความต้องการดังกล่าวเชื่อมโยงกับปมปัญหาทางจิตวิทยา อันเกิดจากความไม่ลงตัวในการดำรงอยู่ นับตั้งแต่การเลี้ยงดูในวัยเด็ก แม้แต่ตัวละครที่ไม่ปรากฏสาเหตุความเป็นรักร่วมเพศอย่างแน่ชัด ก็ต้องเผชิญข้อขัดแย้งกับสังคม ผู้แต่งไม่ปฏิเสธพลังอำนาจของสังคม ซึ่งมีค่านิยมตายตัวโดยเฉพาะทางเพศ การพยายามชดเชย

ความรักและความบกพร่องในอดีต ด้วยการกำหนดเป้าหมายอย่างมุ่งมั่นที่จะได้ใช้ชีวิตกับคนรัก ได้ก่อปมปัญหาอย่างรุนแรงให้ตัวละคร ซึ่งมักต้องเป็นทุกข์เพราะความรู้สึกหวาดหวั่นว่าจะสูญเสียความรัก จนต้องหลบจากสังคมเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ในขณะที่สังคมก็ต่อต้านพฤติกรรมทางเพศที่ต่างจากบรรทัดฐาน และยังคงฉวยโอกาสถือเอาจุดอ่อนมาคุกคามให้คนเหล่านี้จำยอมเป็นเบี้ยล่าง อย่างไรก็ตาม วิธีจัดการกับปัญหาที่ตัวละครเลือกในการดำเนินชีวิต แปรไปตามสถานภาพและบทบาททางสังคม ลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลและวุฒิภาวะที่สั่งสมมา อีกทั้งบทบาทของบุคคลอื่นที่อาจมีลักษณะทั้งต่อต้านและประคับประคอง

4. คุณค่าของความเป็นมนุษย์

ดังกล่าวแล้วว่าผู้แต่งทั้ง 6 คนมุ่งใช้บทประพันธ์สร้างความเห็นอกเห็นใจ และความเข้าใจต่อตัวละครเอกและตัวละครสำคัญ ซึ่งถูกประณามว่าเบี่ยงเบนทางเพศ วิธีการที่นำไปสู่การบรรลุผลตามความมุ่งหมายของผู้แต่งคือ การสร้างความรู้สึกร่วมกับตัวละครในการเผชิญปัญหา ด้วยเหตุนี้สิ่งที่ปรากฏตรงกันคือความทุกข์ของตัวละครเหล่านี้ อันมีที่มาจากความแปลกแยกจากระบบคุณค่า ทั้งที่เกี่ยวข้องกับเพศสถานะโดยตรง และกับที่เชื่อมโยงกับครอบครัวและหน้าที่การงาน ความทุกข์ของตัวละครที่เผยต่อผู้อ่านหรือเผยต่อตัวละครอื่น มักจะชวนให้ตั้งคำถามว่า ผู้ที่ยึดถือคุณค่าตามบรรทัดฐานของสังคมอย่างตายตัว และพิพากษาชี้ขาดลงไปให้ความเป็นธรรมต่อคนเหล่านี้หรือไม่ การปฏิบัติตนตามธรรมชาติของคนส่วนใหญ่ สมควรจะถือว่าเป็นความถูกต้องเพียงอย่างเดียว หรือว่าการคงความเป็นตัวตนไว้ตามแบบ“ธรรมชาติ” อีกอย่างหนึ่ง เป็นสิทธิอันพึงมีด้วยเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม แม้ต้องเผชิญกับปัญหาอันหนักหน่วงอย่างค่อนข้างโดดเดี่ยว ผู้แต่งก็ยังคงแสดงว่าตัวละครมีชีวิตด้านอื่นด้วยขณะที่ไม่ได้ปิดบังส่วนด้อยของคนเหล่านี้ ก็ยังแสดงข้อบ่งชี้ว่าความสำนึกในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ไม่ใช่สิ่งที่ขาดหายไปจากชีวิตของตัวละคร

4.1 ความรู้สึกผิด : ความขัดแย้งภายในและการคงอัตลักษณ์

ในประตูที่ปิดตาย เมื่อรู้สึกเห็นใจในความทุกข์ของภรรยา ซึ่งเป็นผู้รับผลกระทบโดยตรงจาก“ความหลอกลวง” ความรู้สึกผิดของนพี้ บ่งบอกว่าเขายังคงมีความเป็นมนุษย์ เขาได้ค้นพบว่าความรักซึ่งไม่ใช่ความเสน่หาทางเพศรสเป็นคุณค่าทางใจอันยิ่งใหญ่ โดยเฉพาะภายหลังที่จิลลาให้กำเนิดบุตรสาว ความรักต่อ

เลือดเนื้อเชื้อไข ทำให้เขากล้ารับว่าได้ทำผิดที่คิดจะให้ลูกเกิดมาเพื่อ“กู้หน้า”เท่านั้น เพราะละอายใจในวันที่เห็นหน้าลูก นพ็รู้สึกผิดถึงขนาด“แอบกรีดน้ำตา” เพราะ“รู้สึกเหมือนว่าตัวเองเป็นผู้ร้ายที่จะกระทำฆาตกรรมและหลบหนีมาสด ๆ ร้อน ๆ” (กฤษณา โอโศกสิน, 2519 : 291-292) เขาจึงสารภาพกับจิลลาว่า “ผมเสียใจที่เคยคิดร้ายกับแก” (362) หากจะอธิบายความหมายของคำว่า“คิดร้าย”ในที่นี้ เราอาจกล่าวได้ว่าเป็นการคิด แต่จะได้ประโยชน์จากชีวิตที่บริสุทธิ์ นั่นคือการได้ลูกชายเพื่อสืบสกุล ดังเคยกล่าวกับ ระเบิดเพื่อนหนุ่มว่า จิลลาเป็นผู้หญิงที่มีบุญคุณ

“... เหมาะสมกับเรา มีทุกอย่างที่เราต้องการ แม้ไม่มากมาย แต่ก็ไม่ด้อย หล่อนจะเลี้ยงลูกให้เรา ถ้าเป็นผู้ชายคุณแม่เรา คงดีใจมาก เพราะอย่างน้อย ๆ จะต้องมีผู้สืบสกุลของสนธยา เพิ่มขึ้น” (83)

สอดคล้องกับที่เขาเล่ากับจิลลาโดยตรงว่า “คุณช่วยให้ผมดูดีขึ้น ... คุณให้ทายาทกับผมได้ ช่วยพุงความสำคัญของผมให้ยืนยงอยู่บ้าง ถึงจะยืนอยู่อย่างไม่สมบูรณ์นัก ผมก็ยืนอยู่ได้” (103) นี้แสดงว่านพ็ไม่เคยคิดถึงจิตใจของเด็กที่จะเกิดมา ไม่คิดว่าชีวิตใหม่จะมีเชื้อไขอย่างไรกับตน

คำพูดที่เผยความรู้สึกผิดในภายหลังนี้ บ่งชี้ความละเอียดอ่อนในจิตใจของเขายังไม่ได้แสสร้ง เมื่อได้เห็นการเลี้ยงดูลูกของจิลลา โดยให้ทารกดูตนม นพ็ยิ่งเห็นความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ เขาได้เรียนรู้และหวนคิดถึงตัวเอง

... นับวันตุ๊กตาตัวเล็ก ๆ ตัวนี้ ก็จะเจริญขึ้นเป็นตัวแทนของ มารดา-เพศแม่ เหมือนที่เขาควรจะเป็นตัวแทนของบิดา-เพศพ่อ ... ควรจะ ... ใช่ ไม่เหมือนที่ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พ่อของเขาไม่ยอมเป็น ตัวแทนอันนี้ ... เขามีพ่อเหมือนไม่มี (361)

ความสำนึกว่าต้องทำหน้าที่พ่อให้ดีกว่าบิดาของตนที่ละเลยหน้าที่นี้ เป็นสิ่งทีนพ็พึง ประจักษ์และยอมรับอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ความจริงที่สำคัญที่สุดก็คือ ความจริงที่ว่า “ธรรมชาติได้เสกสรรสิ่งซึ่งถูกต้องที่สุด ... บริสุทธิ์ยุติธรรมแน่นอน ... [ผู้ที่]ละเมิด

การปรุงแต่ง[ของธรรมชาติ] ... ดูเหมือนจะไม่มีใครหลุดจากความทุกข์ทรมานไปได้” (340)

อย่างไรก็ตาม ความรู้สำนึกยังไม่มีอำนาจพอที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากความเป็นคนรักร่วมเพศ นพีเพียงแต่เลิกออกไปหาความสำราญที่บาร์เกย์ และพาเด็กหนุ่มที่มีการศึกษาและมีพื้นเพมาจากครอบครัวดีมาที่บ้าน โดยการอนุญาตอย่างเต็มใจของจิลลา เขาปรับพฤติกรรมภายหลังที่ได้รับบทเรียนจากความหึงหวงของระบิลเกย์คู่นอน ที่แสดงออกอย่างรุนแรงเกินขอบเขต เมื่อระบิลตามมาถึงบ้าน แต่สิ่งสำคัญกว่านี้ก็คือ ความอ่อนปรนของภรรยา ผู้ซึ่งเรียนรู้ว่า “ต้องยอมรับ” ในวิถีทางเพศของสามี โดยไม่สามารถเปลี่ยนแปลง หรือ “ทำให้หาย” ได้ (กฤษณา อโศกสิน, 2519 : 354)

ในนวนิยายหลังจากนี้ คือเรื่องรูปทอง ซึ่งแต่งหลังจากเรื่องประตูที่ปิดตาย ถึง 13 ปี ทีชะไม่ได้แก้ปัญหาด้วยการมีลูกเพื่อตบตาสังคม เพื่อตั้งตนเองสู่สถานะ “ปกติ” เขาแต่งงานกับเรียวข้าวหญิงสาวที่รักเขา อดทนและทุ่มเทในการเยียวยาสถานะที่เรียกกันว่าความเปี่ยงเบนทางเพศของเขา โดยใช้ความใคร่และความรักอย่างจริงจังของเธอ หากทีชะไม่หวังใยความรู้สึกของแม่ และเรียวข้าวไม่อาสาเข้ามาช่วยเหลือ ก็คงจะยังไม่มีทางออก เขารู้สึกผิดที่เป็นตัว “ถ่วง” ในชีวิตของเรียวข้าว ซึ่งยินดีใช้ชีวิตคู่ร่วมกับเขาก่อนการแต่งงานตามประเพณี ซึ่งหมายความว่าหากล้มเหลว เรียวข้าวก็จะเปลื้องตัวและอาจจะถูกสังคมซ้ำเติม (กฤษณา อโศกสิน, 2546 : 391) ทีชะไม่ใช่คนเห็นแก่ตัว ยิ่งซาบซึ้งในความปรารถนาดีและความเสียสละของเธอ เขาตั้งใจไว้อย่างที่บอกกับเรียวข้าวว่า “จะไม่มีลูก... ถ้าตราบใดใจ ... [ยัง]ไม่เข้มแข็งพอ” (293) นอกจากนี้ทีชะยังอยากจะเป็นน้องที่น่าภูมิใจ เมื่อพี่ชายได้กลับมาสู่ครอบครัว หลังจาก “ผจญความเจ็บปวดขมใจมามากแล้ว” เพราะรอยร้าวในครอบครัวที่พ่อแม่เลิกรักกัน แล้วพาลูกพรากไปอยู่กับตน (328) คุณค่าความเป็นมนุษย์ของทีชะ จึงเห็นชัดที่ความห่วงใยต่อผู้อื่น เรื่องจบลงก่อนที่จะปรากฏผลของการต่อสู้ แต่ก็ไม่ใช่เรื่องสำคัญเท่ากับได้มีการเริ่มต้นแล้ว

แม้สำนึกผิดที่หลอกลวงและละเลยภรรยา แต่ทศวรรษในเส้นทางที่ว่างเปล่า ก็ไม่เคยคิดจะเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศ เขาพอใจในธรรมชาติทางเพศของตน เมื่อความจริงเปิดเผย ภรรยาอับอายจนพยายามฆ่าตัวตาย ทศวรรษจึงตั้งใจว่า “หากพริมเพรารอดพ้นจากความตายในครั้งนีไปได้ ... เขาจะดีกับภรรยาทุกอย่างและ

ให้ถึงที่สุด จะเอาใจใส่หล่อนและเป็นสามีที่ดี” (ภاتا, 2543 : 66) สิ่งที่ควรพิจารณา คือความเป็นสามีที่ดี ไม่รวมบทบาททางเพศเข้าไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม อັตลักษณ์ทางเพศ ที่เป็นเกย์ ไม่ได้ทำลายความสำนึกในความเป็นพ่อ ถึงแม้ไม่เคยผูกพันกับพ่อที่ไม่เคยหันมาเหลียวแล”(26) แต่ความรักลูกกระตุ้นเตือนให้เขา “หวังจะสร้างครอบครัวเล็กๆ ให้อบอุ่น จะเป็นสามีที่ดีของภรรยา จะเป็นพ่อที่ดีของลูก” (14) เขาทำสิ่งเหล่านี้ได้ดี จนลูกชายคนเดียวก็“ติด”พ่อ ทศวรรษกลัวลูกจะมี“รสนิยม”ทางเพศแบบเดียวกับเขา เพราะตนได้ประสบความผิดหวังและความเศร้าในชีวิตเช่นนี้มาแล้ว (14) แต่เมื่อพริ้มเพราล่วงรู้ความจริงและไม่ยอมทนอยู่ด้วยกัน ภายหลังหย่าร้าง ทศวรรษต้องแยกกับลูก นอกจากนี้ทศวรรษยังสำนึกในความผิดที่เคยหลอกลวงและทอดทิ้งรักษายคนรักเก่า ด้วยความเห็นแก่ตัว ที่อยากมั่งคั่งร่ำรวยและต้องการปกปิดพฤติกรรมทางเพศ ทั้งนี้แม้ถูกพันธึงจนบาดเจ็บ ทศวรรษก็ไม่ถือโทษโกรธเคือง แต่กลับสำนึกผิดที่เคยระบายความใคร่กับพันธึงเพื่อคลายเหงา โดยไม่ใยดีเขาอีกเลย

ไม่ว่าพฤติกรรมรักร่วมเพศมาจากปมทางจิตที่ฝังลึก หรือปัจจัยทางชีววิทยาหรือไม่ก็ตาม การละเลิกจากพฤติกรรมเหล่านี้ดูแทบจะเป็นไปไม่ได้ ความทุกข์ของตัวละครที่เป็นหญิงรักหญิงดูจะหนักหนาสาหัสและไร้ทางออกเสียยิ่งกว่าชายที่เป็นเกย์ แม้แต่หญิงสาวผู้ที่ตัวละครเหล่านี้หมายปอง ก็ดูจะรู้สึกหวาดกลัวจนกระทั่งรังเกียจตนเองที่ต้องตก“เป็นเหยื่อ” จึงเห็นได้ว่าตัวละครหญิงรักหญิงในนวนิยาย 2 เรื่อง มีสถานะเป็นฝ่ายปฏิบัติ ไม่ใช่ตัวละครเอก นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาผู้เล่าเรื่อง ซึ่งเน้นที่ตัวละครเอกผู้ถูกกระทำ ก็ให้เห็นปฏิกิริยาซึ่งเป็นความรู้สึก**บาป**ตามการกล่อมเกลாதางวัฒนธรรมได้เด่นชัด ในขณะที่ปมปัญหาของฝ่ายปฏิบัติหรือจะเรียกว่าตัวละครสำคัญผู้กระทำ จะถูกนำเสนอผ่านการรับรู้ของตัวละครอื่น เช่นตัวละครเอกผู้ถูกกระทำมากกว่าที่ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ จะนำเสนอผ่านสายตาของตัวละครผู้กระทำนั่นเอง ความน่าเห็นใจจึงมาอยู่ที่ตัวละครเอก คือ พิมในเงาพระจันทร์ และพิมในนางเอกถึงอย่างนั้นก็ตาม ความน่าเห็นใจของผู้กระทำมิใช่จะไม่มีเสียเลย แต่ก็มักจะถูกกลบด้วยความก้าวร้าวรุนแรงในการแสดงออก

ปัญหาที่ควรพิจารณาก็คือ ตัวละครเหล่านี้ก็ยังตระหนักในคุณค่าของความรัก อันเป็นคุณค่าสำคัญของความเป็นมนุษย์ แต่วิธีการแสวงหาหรือการได้มาเพื่อบรรลุความปรารถนาเป็นวิธีที่ผิดเพราะใช้การรุกเร้า บีบบังคับ ทั้งด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์และเล่ห์กล

ในส่วนของตัวละครที่เป็นกะเทย ความเจ็บช้ำของนิรา (ชื่อใหม่ของชนันธวัช) ในใบไม้ที่ปลิดปลิวอยู่ที่การไม่ยอมรับความจริง ความรักที่ผูกกับการเอาชนะ และการปล้ำความแค้น โดยไม่ได้เอาชนะความแค้นในใจของตัวเอง จึงนำไปสู่การเลือกที่ผิดพลาด คือการทำศัลยกรรมเปลี่ยนรูปโฉมของตน ซึ่งไม่ใช่เพียงการแปลงเพศเท่านั้น ทั้งนี้สิ่งที่เลือกกระทำนี้เรียกว่าการหลอกลวงอีกด้วย นำเห็นใจว่านิราต้องต่อสู้อย่างโดดเดี่ยว ผู้ที่สำนึกผิดต่อการมีส่วนร่วมสร้างความทุกข์แก่เธอแทบจะไม่มี แม้แต่พ่อผู้ให้กำเนิด และอาที่หลงรักหลาน (ในรูปโฉมใหม่) มีก็แต่นายแพทย์ผู้ผ่าตัดให้ และดูแลทางจิตใจอย่างประคับประคองเท่านั้น ที่จริงใจต่อเธอและมีความรักอย่างที่ว่า “รักเพื่อที่จะได้รักประการเดียว” (ทมยันตี, 2537 : 360) ทั้ง ๆ ที่เป็นคนอื่น

ในทางสายที่สาม นำเห็นใจแก้วที่ต้องเผชิญกับความปวดร้าว เมื่อความรักทั้ง 3 ครั้งไม่เคยสมหวัง ด้วยเหตุที่ชายคนรักไม่สามารถทนต่อแรงปะทะของค่านิยมทางสังคมที่ตี้ยดฉันทการสมรสกับคนแปลกเพศ แต่แก้วก็ยังมีศรัทธาในความดีงาม ไม่ยอมกระทำความชั่วเพื่อเอาตัวรอด เมื่อพลาดหวังจากอิทธิพลและพงษ์พล ได้รับรู้ว่านาวินมีใจให้ และตนก็รักชายผู้นั้นอย่างสุดเต็ม ก็หักใจที่จะไม่ครอบครองเพราะนาวินมีภรรยาแล้ว ถึงแม้แก้วได้อาศัยการปลอมประโลมของจันทร์ เพื่อนรุ่นพี่ซึ่งเป็นกะเทยที่เข้าใจความรู้สึกของแก้ว รวมทั้งมิตรภาพและความปรารถนาดีของศรีนยาน้องสาวของนาวิน ที่ให้กำลังใจแก้วตลอดมา แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือการยืนหยัดด้วยตนเอง การผ่าตัดแปลงเพศ เป็นสิ่งที่ทำด้วยความปรารถนาที่จะเป็นผู้หญิงเท่านั้น เมื่อแก้วตัดสินใจไปเป็นครูในชนบท ผู้อ่านได้เห็นแก้วได้ค้นพบ “ค่าของความรักที่แก้วมีอยู่ในหัวใจของตนเอง” (กิริติ ชนา, 2545 : 868) รักซึ่งไม่ครอบครองที่ทำให้ชีวิตมีค่าต่อสังคมอย่างแท้จริง

4.2 คุณธรรมที่กำกับความสัมพันธ์กับผู้อื่นและรักษาความนับถือตนเอง

ในขณะที่สังคมประณามตัวละครว่ามีความเบี่ยงเบนทางเพศ และต่อต้านการแสดงออกไปจนถึงตัวตนของพวกเขา คุณธรรมในสัญชาติญาณใฝ่ดีก็ยังคงอยู่ ด้วยพื้นฐานของการกลมเกลียวในวัยเด็ก เห็นได้ว่าแก้วที่เป็นกำพร้า มีหลวงตา “เป็นญาติคนเดียว” ที่ให้ความเมตตาดูแลและอบรมสั่งสอนด้วยความปรารถนาดี สิ่งที่แก้วได้รับการปลูกฝังเมื่อเป็นศิษย์วัดในช่วงวัยรุ่นก็คือ ความกตัญญูรู้คุณและการให้ที่ไม่หวังผลตอบแทน เหตุการณ์ที่พิสูจน์น้ำใจของแก้วที่ซัดที่ซัดที่สุดก็คือ ตอนที่แก้วบอกสุชาติภรรยาของนาวินว่าจะไม่รับเงินแสนแลกกับการเลิกติดต่อกับนาวิน แต่ขอให้

สุชาติเลิกงานแสดงและมีลูกให้นาวิน ดังที่เขาปรารถนา นั่นคือการทดแทนบุญคุณของนาวิน ที่โอบอุ้มให้ได้มีงานทำและดูแลตนมาตลอด (กิริตี ชนา, 2545 : 424-425)

ในประสบการณ์ด้านที่ไม่เกี่ยวกับทางเพศ แก้วมี“ความนับถือตนเอง... อยู่ในสายเลือด”(236) มีความรักและการให้อภัย จึงเผื่อแผ่ความรักนั้นด้วยการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม (868) ตามพื้นฐานความคิด ซึ่งได้รับการสั่งสอนมาว่า “การให้ นั่นคือความสุขที่แท้จริง” (606) นอกจากนี้แก้วยังยึดถือคุณธรรมสำคัญเป็น “แนวทางของชีวิต”คือ“ประพฤติแต่ความดี มีเมตตาธรรม สุจริตธรรม” (241) ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยที่ได้รับการปลูกฝังมาจากหลวงตา ที่อบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด แม้ต้องเผชิญกับความเจ็บปวดที่ถูกรรยาของนาวิน เหยียดหยามว่าผิดเพศและแสดงความหึงหวงอย่างก้าวร้าว แก้วก็ไม่ได้โกรธเคืองหรือเกลียดชังเธอ แต่กลับเห็นใจสุชาติที่หวาดหวั่นว่าจะสูญเสียความรักจากสามี เหตุการณ์ที่พิสูจน์น้ำใจของแก้ว ก็คือเธอเต็มใจที่จะให้เลือดแก่สุชาติ ซึ่งประสบอุบัติเหตุรถชนจนตกเลือด ขณะตั้งครรถ์อ่อน ๆ หมู่เลือดของสุชาติเป็นหมู่เลือดที่หายาก บังเอิญตรงกับหมู่เลือดของแก้ว (515-517) ความปรารถนาดีที่แก้วมีต่อสุชาตินั้น ทำให้นาวินและสุชาติมีบุตร ซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวของเขาทั้งสองมั่นคงยิ่งขึ้น

ใน **ใบไม้ที่ปลิดปลิว** ความซาบซึ้งในความปรารถนาดีก็หล่อหลอมให้นิรา รักและเคารพจิตแพทย์ของตน หลังจากสูญเสียแม่และต้องใช้ชีวิตตามลำพัง ที่มาของพลังใจในการยืนหยัดดำเนินชีวิตต่อไปได้ก็คือ ความรักความเข้าใจและกำลังใจที่นายแพทย์เบญจรงค์ ที่ใครๆเรียกว่าหมอเบน หยิบยื่นให้นั่นเอง เธอช่วยชีวิตเขาขณะที่เป็นลมหมดสติด้วยโรคหัวใจ ด้วยความสำนึกว่าหมอเบนเป็นผู้ปลุกฟื้นจิตใจของตนให้แข็งแรงขึ้น การให้กำลังใจและเอาใจใส่ต่ออาการเจ็บป่วยก็คือ การแสดงความรักความห่วงใยต่อผู้ที่บรรเทาความเปล่าเปลี่ยวในชีวิตของตน มิใช่เพื่อหวังผลตอบแทน น่าคิดว่าความสำนึกในคุณค่าของน้ำใจที่นิรามีอยู่ ไม่เพียงพอจะพุงความรักชีวิตเมื่อผิดหวังจากความรัก

ดูเหมือนว่าความหวังที่จะได้รับความรักแท้ในกลุ่มคนรักร่วมเพศจะเป็นไปได้ยากยิ่ง แต่รักษ์ในเส้นทางที่ว่างเปล่า ก็ยังรักวิฤชอย่างจริงจัง แม้รักษ์เคยเจ็บช้ำที่ถูกทศวรรษทอดทิ้งไปอย่างเห็นแก่ตัว แต่ก็ยังมีเยื่อใยอยู่ในส่วนลึกถึงกระนั้นรักษ์ก็เอาชนะใจตัวเองได้ จึงไม่ยอมมีความสัมพันธ์กับทศวรรษที่หวนกลับมา หลังการหย่าร้างกับพริมเพรา รักษ์รักษาความนับถือตนเองไว้ได้ด้วยจิตใจอันเข้มแข็ง

และความซื่อตรงต่อวิกฤต การหวนกลับมาของทศวรรษที่หวังฟื้นความรักเก่าและพยายามทำลายความสัมพันธ์ของรักกับวิกฤตจึงล้มเหลว การเป็นคนรักร่วมเพศ ในนวนิยายเรื่องนี้ จึงไม่ใช่ปัญหาหรืออุปสรรคสำคัญของชีวิตคู่ หากมีความรักแท้ และความเข้าใจให้กับคนรักหรือคู่ครอง ซึ่งมีธรรมชาติทางเพศสอดคล้องกัน ตัวละคร บางตัวก็ไม่ต่างจากคนทั่วไปที่อาจจะให้ความเห็นใจกัน โดยไม่ต้องมีผลประโยชน์ ตอบแทน เห็นได้ว่า เมื่อทศวรรษทิ้งขว้างและทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจพณีสที่ห้อง ของรัก รักก็ไล่ทศวรรษออกไปและดูแลใส่ยาให้พณีส พณีสจึงรู้สึกละเอียดใจที่เคย ริษยารัก ในทำนองเดียวกับทศวรรษที่สำนึกผิดต่อพริมเพราด้วยความจริงใจ การให้อภัยและความเห็นใจของภรรยา ที่เปิดโอกาสให้เขาได้ติดต่อและเลี้ยงดูลูกบ๊องนั้น ทำให้ทศวรรษได้รู้ซึ่งถึงน้ำใจ

ในส่วนของตัวละครที่จัดเป็นฝ่ายปฏิบัติ ก็มิได้มีแต่ความเลวร้าย ลักษณะนิสัยด้านบวกและลบของตัวละครเหล่านี้ เป็นสิ่งที่สมเหตุสมผลอยู่ เช่น พานีในเงาพระจันทร์ ที่เป็นคนมีฐานะดี แต่ว่าเหว รู้สึกประทับใจในความหวังใฝ่เอาใจใส่ของมยุราเพื่อนรุ่นน้อง เพราะตนขาดความเอาใจใส่ดูแลจากพ่อแม่และพี่ชาย พานีถือโอกาสช่วยเหลือมยุราที่มีปัญหาเรื่องเงิน ชำรายแม่ของมยุราก็ถูกนิทาว่าเป็นหญิงชายตัว ไม่ค่อยมีใครอยากคบด้วย การให้กำลังใจและปลุกปลอบมยุราที่เสียใจ เพราะสอบเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยไม่ได้ รวมถึงการหยิบยื่นเงินทองให้ แสดงถึงความเหนือกว่าทางเศรษฐกิจ ในขณะที่มยุราก็เห็นว่าพานีเป็นคนน่าสงสารและดีกับตนเป็นอย่างมาก (โสภาค สุวรรณ, 2537 : 203) ถึงแม้ว่าพานีถือตนว่าเหนือกว่า และบงการชีวิตมยุราจนแทบจะไม่มีโอกาสคิดเอง แต่ก็ทำเพราะห่วงแทนและหวังว่าจะถูกมยุราทอดทิ้ง จึงใช้อำนาจควบคุมบีบบังคับ และปิดกั้นอิสรภาพไม่ห้ามมยุรา มีความสัมพันธ์กับผู้ชายคนใด

เห็นได้ว่านวนิยายที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยนี้ มิได้มุ่งแต่จะแสดงความเปี่ยมเบนทางเพศ และเน้นเฉพาะฉากที่น่าตื่นเต้น เมื่อเกิดความขัดแย้งภายนอกเท่านั้น แต่สามารถแสดงความขัดแย้งภายในตัวตนของมนุษย์ แม้แต่ตัวละครประกอบ เช่นในเงาพระจันทร์ มยุรามีความสมจริงของความเป็นมนุษย์คือมีทั้งคุณธรรมและความเห็นแก่ตัว พฤติกรรมของเธอนับว่าสมเหตุสมผลที่ดิ้นรนให้พ้นจากอำนาจของพานี หลังจากที่มีความรักกับเพศตรงข้าม แต่ก็กลายเป็นทำให้พริมต้องถูกรุกเร้าแทนที่เธอ ความผิดนี้ทำให้มยุราทุกข์ร้อนและตรอมใจ ไร้ความสุขในชีวิต จนต้องสารภาพต่อพริม เพื่อลบล้างความรู้สึกที่ฝังลึกในใจตลอดมา แต่พริมก็เข้าใจความบีบคั้น และความทุกข์

ทรมานที่มยุราต้องเผชิญในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่กับพาดิ จึงให้อภัย ผู้แต่งจงใจสร้างปวินท์หรือตั้ง หนุมลุกจิ้นตัวแทนชายจักรยาน ฐานะปานกลาง ให้เป็นตัวละครที่น่าประทับใจอีกผู้หนึ่ง ตั้งเห็นใจมยุราที่ต้องยอมตกเป็นเหยื่อสนองกามารมณ์แบบหญิงรักหญิงของพาดิ จึงไม่รังเกียจเธอ ตัวละครที่ต่างจากตั้งคือเอกพันธ์ซึ่งมีชาติตระกูลดี เมื่อมาชอบพอพิมพ์ถึงขั้นขอแต่งงาน ถึงแม้ฉวยโอกาส“ล่วงเกิน”เธอ พิมพ์ก็แข็งขันไว้ “ไม่ให้ก้าวไกลถึงขั้นชิงสุกก่อนห่าม” เพราะไม่แน่ใจความรักของเอกพันธ์ว่า

... เพียบพร้อมด้วยความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ พร้อมจะให้อภัย เหมือนความรักที่พ่อแม่ต่อแม่ ความรักชนิดนั้นต่างหากที่พิมพ์ปรารถนา ไม่ใช่รักด้วยอารมณ์หนุ่มสาว และแรงปรารถนาทางธรรมชาติเพียงอย่างเดียว (โสภาค สุวรรณ, 2537ข : 62)

พฤติกรรมที่ยืนยันว่าเอกพันธ์เป็นคนที่“ใจไม่กว้างพอ” (2537ข : 67) ก็คือตัดความสัมพันธ์เพราะรังเกียจอดีตที่พิมพ์เคยข้องเกี่ยวกับพาดิ โดยไม่รับฟังคำชี้แจงและปิดโอกาสที่จะทำความเข้าใจต่อเหตุปัจจัยที่ทำให้พิมพ์ต้องถูกพาดิล่วงเกิน ส่วนตัวละครเอกฝ่ายชายคือแผนนั้น เป็นตัวละครที่น่าประทับใจในแง่ที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อผู้ผิดพลาด และยังพยายามหาหนทางเยียวยาความเป็ยเบนทางเพศให้แก่พาดิ ด้วยความเป็นห่วงอย่างจริงใจในฐานะที่เคยเป็นสามีภรรยาด้วยกันมาก่อน ถึงแม้มีประสบการณ์อันเลวร้ายในชีวิตคู่กับเธอ และมีบุตรด้วยกัน แต่พาดิไม่ยินดีกับเลือดเนื้อเชื้อไข ไม่คิดดูแลลูกตั้งแต่อยู่ในท้อง เด็กจึงเกิดมาอ่อนแอและตายตั้งแต่อายุ 2 ขวบ น่าสังเกตว่า ความบกพร่องทางคุณธรรมของพาดิขนาดที่ไม่รักลูก เป็นองค์ประกอบที่เน้นคุณความดีของแผนนั่นเอง

ในฐานะสุจริตชน กัญญาในนางเอกมีคุณธรรมความซื่อตรงและความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ที่ยึดถือปฏิบัติอย่างแน่วแน่ ถึงแม้ต้องขัดแย้งกับผู้ร่วมงานที่ฉวยโอกาสข่มขู่เธอด้วยจุดอ่อนที่น่าอับอาย จนอาจสูญเสียความมั่นคงในหน้าที่การงานและสถานภาพทางสังคม หากพิจารณาข้อกังขาที่กัญญาทวงถามความเป็นธรรมจากสังคม ในข้อที่มีบรรทัดฐานตายตัวจนทำให้“คนผิดเทศ”ตกเป็นเบี้ยล่างของ“คนผิดศีลธรรม” เป็นไปได้ว่าความแน่วแน่ในการรักษาความสุจริตอาจจะสั่นคลอนไป หากไม่กล้ายืนหยัดต่อการถูกสังคมเตี้ยตฉันท์ว่าเป็น“ผู้หญิงลักเพศ” ไม่ปรากฏข้อบ่งชี้

ในเนื้อเรื่องว่าเธอจะรักษาความนับถือตนเองไว้ได้ยาวนานเพียงใด โคลงพระราชนิพนธ์ที่กัญญาแสดงให้เห็นว่ายืดเป็นหลักในการทำงาน โดยสลักไว้กับชื่อสกุล ดิดไว้ที่ผนังในห้องทำงาน โดยเฉพาะบาทที่ว่า “สุจริตคือเกราะบัง ศาสตร์พ้อง” นั้น จะพอเพียงหรือไม่ที่จะรักษาสถานะในสังคมไว้ ในขณะที่ต้องหลอกลวงว่าตนไม่ใช่คนรักร่วมเพศ และหากจะยังคงอัตลักษณ์ในพฤติกรรมทางเพศของตนไว้อย่างเดิม จะแสวงหาคู่ครองที่รับพฤติกรรมเช่นนี้ได้หรือไม่ จุดอ่อนที่ถูกหยิบยกมาข่มขู่ นั้น ที่แท้แล้วเป็นจุดอ่อนเพราะเจ้าตัวก็เห็นว่าน่าอาย มิฉะนั้นแล้วก็คงไม่วันที่จะเปิดเผย คำถามเหล่านี้ล้วนแต่แสดงความยากลำบากในการดำรงชีวิตของตัวละคร ที่ต้องเผชิญกับปัญหาเชิงคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางสังคม แม้โลกหมุนเปลี่ยนไปเพียงใด

รูปแบบ

ในการศึกษาบทประพันธ์ มุมมองเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความเข้าใจต่อพฤติกรรมของตัวละครและความหมายของเรื่อง ผู้อ่านต้องพิจารณาว่า “เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใครเป็นผู้เล่าหรือว่าเล่าผ่านมุมมองของใคร” (ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์, 2545 : 63) นำพิจารณาว่าการใช้มุมมองในนวนิยายรักร่วมเพศ เป็นวิธีการที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของผู้แต่งที่จะโน้มน้าวให้เกิดความเห็นอกเห็นใจตัวละคร ที่มีปัญหาขัดแย้งกับสังคมอย่างไร และประสบผลสำเร็จหรือไม่

1. มุมมองภายใน

สิ่งที่เห็นอย่างโดดเด่นในงานของกฤษณา อโศกสิน คือการเน้นความขัดแย้งในใจของตัวละครเอก โดยใช้มุมมองภายใน¹ แสดงสภาวะจิตที่ปั่นป่วนอันเนื่องด้วยการต่อสู้กับตนเองเพื่อหักห้ามสภาวะความโน้มเอียงของตน ด้วยความสำนึกว่ากระทำ“ผิด” ดังที่นพิมองตนเองในตอนที่ไม่สามารถปกปิดความลับต่อภรรยาว่าตนเป็นเกย์ได้ว่า

¹ มุมมองภายใน คือ “การมองจากภายในของเหตุการณ์” หรือ “มองผ่านตัวละครที่อยู่ในเหตุการณ์” มักปรากฏเมื่อมีผู้เล่าเรื่องเป็นบุรุษที่ 1 แต่อาจอยู่ในการเล่าแบบบุรุษที่ 3 ก็ได้ (ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์, 2545 : 63)

แต่ก่อนนี้เขามีสิทธิ์ที่จะเถียงคอเป็นเอ็นว่า การเป็นเกย์ไม่ใช่ความผิด เป็นเสรีภาพสุดยอดอย่างหนึ่งในโลกที่ใครๆ ก็จะสามารถจะกอบโกยเอาได้ เหมือนกับแสวงหาโลกใหม่ ผู้นำคนใหม่ หรือบทบัญญัติใหม่ๆ แต่มาบัดนี้เมื่อเขามีจิตสำนึกในใจว่าเขาได้ทำความผิด ... และถ้าเขาไม่พยายามแก้หรือขัดเกลาตัวเอง เขาจะพบความยุ่งยากที่สุดในชีวิต (กฤษณา อโศกสิน, 2519 : 220-221)

เมื่อเทียบกับมุมมองภายในของจิตสำนึก ผู้ได้รับผลกระทบให้ต้องอดทนและพยายามจุดรั้งสามีมองตนให้ยืนอยู่ในที่อันเหมาะสม ผู้อ่านจะเห็นได้ว่าในส่วนลึกแม้ผู้แต่งมีความเห็นใจทั้งสองฝ่าย แต่เข้าข้างตัวเอกฝ่ายหญิงมากกว่า โดยเฉพาะในการแต่งงานที่เหมือนถูกหลอก ต้องรับความทุกข์เพราะแคลงใจว่าชาวลิโอจะเป็นจริงจนได้รับคำบอกเล่าของสามีว่า“ผมเป็นไบเซ็กชวล” หลังจากนั้นผู้เล่าเรื่องเผยมุมมองภายในของนพินว่า“ยังไม่เข้มแข็งพอที่จะยอมรับว่าตัวเองเป็นเกย์” (221) ในตอนที่จิตสำนึกรับรู้ว่ามีความสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกัน และเขาตั้งใจว่าถ้าภรรยาทนได้ ต้องการสิ่งใดก็จะให้ทุกอย่าง อารมณ์ของจิตสำนึกจากเสียงเล่าแบบผู้รู้ (ซึ่งนพินไม่ได้ล่วงรู้) อยู่ในคำบรรยายว่า“น้ำตาชานขึ้นมาเต็มตาจิตสำนึกอย่างกลืนไม่ได้ ... ด้วยความสงสาร เห็นใจเขาและสงสารเห็นใจตัวเองด้วย” (104) ความสงสารเห็นใจนพินเป็นกำลังให้จิตสำนึกประคับประคองชีวิตคู่มาได้ด้วยดี โดยเฉพาะเมื่อมีลูกด้วยกัน ดังที่นพินคิดถึงจิตสำนึกว่า“ความเป็นแม่กระมังที่ลบความเหี้ยมกระหายที่จะทำสิ่งอื่น ซึ่งเคยสำคัญยิ่งสำหรับหล่อน...หย่าร้าง แยกกันอยู่โดยพลตินัย ปลูกปั้นให้เขาเป็นอย่างที่เขาไม่ได้เป็น และไม่สามารถจะเป็น” (356) ในอีกแง่หนึ่ง การเกิดของลูกทำให้นพินยอมรับกฎธรรมชาติและตั้งคำถามกับตัวเอง ตั้งข้อความว่า

ภาพที่ลูกของเขาดูดนมหล่อนอย่างหิวกระหาย แต่มีความสุขนั้นชวนให้เขาประทับใจ ... วิญญาณของความเป็นพ่อเล่นโลดออกมาทีละน้อย โลกสร้างสตรีเพศมาให้กำเนิดบุตร ให้อาหารบุตรและทำอีกหลายสิ่งที่คุณชายไม่มีวันจะทำได้ ... มันเป็นความอ่อนโยน

